

BESZÁMOLÓ

A KLEBELSBERG-ÖSZTÖNDÍJ KERETÉBEN VÉGZETT KUTATÁSOKRÓL

1. A kutatás előzményei

2011-ben a Magyar Állami Eötvös ösztöndíjjal, majd 2013-ban Klebelsberg Kunó ösztöndíjjal végeztem Rómában kutatásokat, már akkor megkezdtem a most folytatott vizsgálatokat. **Kutatásom fő iránya a Szentszék és a Habsburg-udvar diplomáciai kapcsolata volt XII. Ince pápa pontifikátusa idején (1691–1700), különös tekintettel a magyar vonatkozásokra.** A szentszéki diplomáciai kutatások a 19. századra nyúlnak vissza, amikor a német történészek megkezdtek a németországi nunciások jelentéseinek feltárását, és forráskiadását. A magyar historiográfia egészen a II. világháború végéig magas szinten művelte a római kutatásokat, komoly eredményeket elérve (Monumenta Vaticana Hungariae), ám a kommunizmus évtizedeiben nem nyílt lehetőség lényegi római kutatómunkára, ez majd csak 1990 után indult meg ismét hangsúlyosan (Tóth István György, Molnár Antal, Tusor Péter).

A korábbi ösztöndíjak során az 1691–1696. közötti időszakra tekintettem át, amely Francesco Tucci nunciaturai auditor (1691–1692) és Sebastiano Antonio Tanara nuncius időszakát (1692–1696), valamint Andrea Santacroce nuncius (1696–1700) működésének első hónapjait fedte le. Már ekkor világossá vált az előzetes feltételezés helyessége, hogy a diplomáciai kapcsolat magyar vonatkozásai túlnyomórészt a törökellenes visszafoglaló háború eseményeinek követésére szorítkoznak. Azonban emellett például a katolikus egyház erdélyi helyzetével, vagy a boszniai és zágrábi püspökök konfliktusával már ekkor több jelentés és államtitkársági válasz foglalkozott.

Időközben szintén fontos előrelépés volt, hogy két bécsi kutatási ösztöndíj révén feltártam a római és bécsi diplomáciai kapcsolat másik oldalát, a római császári követek jelentéseit, ezek alapján megfoghatóvá váltak azok a legfontosabb fordulópontok, amelyek kihatással voltak a magyar ügyekre is. Ennek következtében a 2015-ben folytatott római feltáró munka során célzottan is tudtam ezekre az ügyekre, csomópontokra figyelni, így több ügyben is kirajzolódott a bilaterális diplomáciai kontextus.

A Klebelsberg Kunó ösztöndíjhoz benyújtott munkatervemben megfogalmazott **fő céloim épp ezért a nunciusi jelentések teljeskörű átnézésének lezárása volt XII. Ince**

pontifikátusának végéig (1700), az idő függvényében pedig további kiegészítő forráscsoportok bevonása.

2. A kutatás új eredményei

A 2015. szeptember 30–november 30. között igénybe vett kéthónapos Klebelsberg-ösztöndíj keretében Andrea Santacroce nuncius működésének 1697–1700 közötti időszakát, majd auditorának, Francesco Bentini internunciusi idejét (1700 első fele), végül az új nuncius Gianantonio Davia működésének első két hónapját (1700. július-szeptember) vizsgáltam XII. Ince haláláig bezárólag. Ugyanerre az időszakra végignéztem a bíboros-államtitkár, Fabrizio Spada válaszait is a nunciusokhoz. **Ez a gyakorlatban Vatikáni Titkos Levéltárban (Archivio Segreto Vaticano), az Államtitkárság (Segretaria di Stato) fondjának Germania állagában található nyolc kötetet jelentette:** a nuncius rendes heti jelentéseit (vol. 234, 235, 236, 237), a bíboros-államtitkár erre adott válaszainak regisztrumát (vol. 43.), valamint a nuncius által titkosírással küldött jelentések (vol. 221, 222) és az államtitkárság által szintén titkosítva küldött válaszok (vol. 219) köteteit jelentette.

A nunciusok által Bécsből Rómába elküldött küldeményben (*dispaccio*) átlagosan 8-9 levél (*lettere*) és 1-2 titkosírással írt jelentés (*cifra*) kapott helyett, emellett változó számban mellékletek, illetve egyes szentszéki kongregációknak küldött levelek. Ezek szigorú formai követelményeknek megfelelő jelentések voltak. Csak és kizárólag egy ügyről szólhattak, a bíboros-államtitkárnak címezték, keltezték és a nuncius saját kezűleg írta alá. A levelek szólnak azokról az államügyekről, diplomáciai kérdésekről, egyházpolitikai fejleményekről, amelyekben a nuncius választ, további tájékoztatást és útmutatást várt a szentszéki Államtitkárságtól (*Segretaria di Stato*). A titkosírással küldött jelentések esetében az ezeket tartalmazó kötetekben természetesen ezek már feloldva szerepeltek. A nunciusi cifre jelentések félhasábos írásképpel lettek feloldva, közölték a keltezés dátuma mellett a feloldás dátumát is. Az államtitkársági cifre válaszokat viszont egy regisztrumban közölték folytatólagosan.

További, állandó elemei voltak a küldeménynek a különböző típusú fogliók. Az egyik volt a *foglio d'avvisi*. Ez félhasábos formában íródott, nagyon rövid bekezdésekből állt, amelyek egy-egy hír erejéig túlnyomórészt az udvari eseményekről számoltak be, de természetesen tömören tudósítottak a hadi eseményekről is (néha kizárólagosan csak azokról). A hírlapok másik típusa a *foglio*, amely hasonlóan félhasábos írásképpű, ám hosszabb, és egy témára koncentrálnak, arról közöl hosszabb híradást. Jellemzően a magyarországi hadi eseményekről egy foglióban közöltek részletesebb információkat. A harmadik típus a nyomtatott hírlap, vagyis a

foglio aggiunto all'ordinario volt, amely rendszeres, nyilvános szerkesztett hírközlésre szolgált. A *dispacchio*z mellékelt cédula-jegyzékek ezeket *stampatinak*, vagyis nyomtatványoknak nevezték. A korabeli Európa legfontosabb központjaiból, udvaraiból (Bécs, Hága, Varsó szinte állandóan szerepelt) származó jelentéseket, híreket adták közre. Lényegében ezeket tekinthetjük a mai újságok előzményeinek. Többségében persze a Bécsből szerkesztett hírekben olyan adatok szerepeltek, amelyeket a *foglio* vagy a *foglio d'avvisi* már részletesebben közölt. A kéziratos hírlapok ezért sokkal inkább belső használatra készültek. Ráadásul a nyomtatott hírek hosszabb-rövidebb időszakokra hiányozhattak is: míg az 1690-es évek elején még szinte minden héten megtaláljuk őket, 1696 után már csak elvétve találkozunk velük. Fontos különbség, hogy mind a *foglio*, mind a *foglio d'avvisi* mellőzött bármilyen formai követelményt, nem volt sem címzés, sem aláírás, sem utalás az összeállító személyére.

A nunciusi jelentések és államtitkársági válaszok sorozata mellett a **Konzisztoriális Kongregáció levéltári anyagából a XII. Ince pápa idején tartott konzisztóriumok jegyzőkönyvét vizsgáltam meg**, a magyar püspöki kinevezések pápai megerősítését gyűjtve.

A Vatikáni Titkos Levéltár mellett a **Vatikáni Apostoli Könyvtár (Biblioteca Apostolica Vaticana) kéziratárában kutattam** Keresztély Ágost győri püspök lengyelországi politikai szerepét. A kutatás a Barberiani latini (Barb. lat.) sorozat több kötetét érintette, különböző politikai és egyházi szereplőknek Carlo Barberini lengyel protektor-bíboroshoz (1630–1704) írt leveleinek gyűjteményét. A levelek a püspök bíborosi kinevezésének kísérletére (1698–1700) is elsőrendű forrásként szolgálnak.

Kiegészítő **vizsgálatokat folytattam a Hitterjesztés Szent Kongregációjának levéltárában (Archivio della Congregazione per la Dottrina della Fede)**. Itt az éves jegyzőkönyvekből (Decreta) egyes magyarországi püspökségek számára adott pápai fakultásokra vonatkozó döntéseket gyűjtöttem ki, valamint a történeti iratok sorozatából (Stanza Storica) az erdélyi katolicizmus helyzetére vonatkozó 1692–1696 közötti iratokat kutattam.

A szentszéki gyűjtemények mellett kutatásokat folytattam **az Archivio di Stato di Roma gyűjteményében. Itt a Santacroce család iratanyagát vizsgáltam meg**. Teljesen fennmaradt a Andrea Santacroce nunciussnak az Államtitkársággal (Fabrizio Spada bíboros-államtitkárral) való levelezése. A Santacroce által küldött leveleket egy külön regiszterbe lemásolták, míg a bíboros-államtitkár levelei eredetiben maradtak meg. Ezt a két sorozatot összevettem a Vatikáni Titkos Levéltár Germania sorozatában őrzött levelekkel és regisztrumokkal, és így itt is sikerült új, ismeretlen leveleket kigyűjteni, különösen értékesek voltak a bíboros-államtitkár által a nunciussnak küldött levelek mellékletei. Ennél még

érdekesebb volt a nunciusnak a fivérével, Antonio Santacroce márkival folytatott levélváltása. Ezek a levelek részben a hivatalos jelentés, részben a magánlevél stílusjegyeit is magukon viselik. Formailag heti jelentésnek tűnnek, ugyanakkor a nuncius sokkal nyíltabban fogalmazza meg véleményét egyes kérdésekben és őszintén ír a bécsi udvar képviselőiről is, akár olyannyira, amit a bíboros-államtitkárnak írt jelentésekben (akár a titkosírással küldött levelekben) sem engedett meg.

Az Archivio Storico Capitolino gyűjteményében a Scarlatti család hagyatékának egy részét néztem át. A Scarlatti-család a bajor választófejedelem római képviselőjét látta el, azonban egész Európára kiterjedő információs hálózattal rendelkeztek. Ezek közül különösen fontos volt a bécsi császári és a lengyel királyi udvarral tartott kapcsolat. Innen kiegészítő adatokat gyűjtöttem a császári diplomáciának egyes európai ügyekre való reakciójáról, illetve Keresztély Ágost győri püspök lengyelországi szerepvállalására.

Néhány jelentősebb ügyet megvizsgálva az 1697–1700 közötti időszakból még inkább kitűnik a gyűjtött források értéke. Ezek közül az egyik legátfogóbb kérdés **a Szentszék anyagi hozzájárulása az Oszmán Birodalom elleni háborúhoz.** Míg az 1690-es évek elején a hadi sikerek (szalánkeméni csata, Várad visszafoglalása) miatt szinte egyértelmű volt a pápai segély küldése, az évtized közepére XII. Ince egyre inkább a nyugati háború befejezéséhez kötötte a császári udvarnak folyósítandó támogatást. Ezt csak nehezítette a császári diplomácia egyre feszültebb viszonya a római Kúriával. A pfalzi örökösödési háború azonban csak 1697-ben ért véget a rijswijki békével. A császári diplomácia rögtön mozgásba lendült mind Rómában, mind Bécsben, hogy a Szentszék támogatását megszerezze a háború sikeres folytatásához. Ezt azonban nehezítette 1697 nyarán az itáliai császári feudumok körüli vita kipattanása, amely miatt a két udvar közötti diplomáciai viszony gyakorlatilag megfagyott. Ebből a hullámvölgyből mozdította ki a feleket a Savoyai Jenő herceg vezette keresztény seregek hatalmas zentai győzelme 1697 elején. Bár ezután sem volt ugyan automatikus a Szentszék pénzügyi támogatásának folyósítása, a császári diplomácia azonban ekkor már erős alappal emlékeztette XII. Incét korábbi ígéretére, a törökellenes segély megadására. Ez végül 1698 tavaszán következett be, amikor a Szentszék százezer scudót adott a császári udvarnak. Ez a nagy törökellenes visszafoglaló háború folyamán az utolsó ilyen szentszéki támogatás lett végül. Az udvar részéről ismét Kollonics Lipót bíboros-érsek felelt a pápai segély szétosztásáért, amire azért is volt szükség, mert a szentszéki diplomácia aggodalmát fejezte ki, hogy a támogatást ismét protestáns csapatok finanszírozására fogják fordítani.

A zentai csata kiemelkedő és döntő jelentőségű ütközetnek számított a háború során. A hadi eseményekről főként a foglio d'avvisik tudósítanak, de a zentai csatáról és annak következményeiről a nuncius külön jelentésekben is beszámolt, illetve számos, mások által írt beszámolót is csatolt a Rómába küldött leveleihez. Az 1697. évi hadjárat fontos előzménye volt a lengyel királyválasztás, mivel a korábbi évek keresztény főparancsnokát, Frigyes Ágost szász választófejedelemet választották lengyel uralkodóvá. Így helyére 1697. július elején Savoyai Jenő herceg került. A helyzet azért is nyugtalanító volt, mert nyáron kitört a hegyaljai felkelés. A hadihelyzet alakulására így a nuncius is külön figyelmet fordított, például külön jelentésben számolt be a betegsége miatt Bécsben maradó idős Caprara tábornokkal folytatott beszélgetéséről a magyarországi helyzetről és a dunai flottilla állapotáról. Augusztus folyamán is hétről-hétre külön jelentésben számolt be a déli front eseményeiről, emellett beküldte a természetesen a részletes hírleveleket is. A zentai csata híre csak lassan jutott el Bécsbe. Szeptember 14-én a nuncius a bíboros-államtitkárnak még csak Savoyai Tisza-menti hadmozdulatairól írt, a győzelem híre a levélsomag lezárása után érkezhett, mivel külön, rendkívüli futárt is menesztett a befutó hírekkel. Az ugyanazon a napon bátyjának írt levele végére is utóiratban írhatta meg a rendkívüli híreket. A következő napokban bőségesen tájékoztatta a római udvart a győzelemről. A következő hónapokban pedig gyakori téma volt, a bátyjával folytatott levelezésben is, a császári udvar által Rómába küldendő rendkívüli követ személyének kiválasztása, és a zentai csatában zsákmányolt török zászlók és jelvények elküldése a pápának. A kérdés azért is volt különösen kényes, mert a Kúria és a császár római követe, Georg Adam von Martinic gróf között a viszony ekkor már olyannyira megromlott, hogy a pápa 1697 őszén már nem volt hajlandó fogadni a császári követet.

A zentai csata azért is volt döntő, mert ez teremtett olyan helyzetet, amelyben az Oszmán Birodalmat a keresztény hatalmak számára kedvező békére lehetett rászorítani. Ez természetesen 1697 végén még bizonytalan volt, a nunciusnak egyenesen olyan hírei voltak, hogy a törökök valójában nem kívánnak békét. Ennek megfelelően a császári udvar is folytatta az előkészületeket az 1698. évi háborúra Badeni Lajos és a bajor választófejedelem, II. Miksa Emánuel bevonásával. Fő céljuk a rövid keresztény uralmat követően 1690-ben elvesztett Belgrád visszafoglalása lett volna. Valójában azonban a háború utolsó éve valódi összecsapás és különösebb esemény nélkül zárult. Andrea Santacroce nuncius 1698 augusztusának végétől kezdve már folyamatosan a karlócai béketárgyalások előkészítéséről tájékoztatta az Államtitkárságot. A Szentszék legfőbb szempontja az volt, hogy a nuncius minél inkább igyekezzen érvényesíteni a római katolikus egyház érdekeit a tárgyalások során. Ennek egyik fontos pontja volt a szír katolikusok és általában véve az Oszmán Birodalom

területén élő katolikus hívek védelme. **Az 1699. január 26-án megkötött karlócai béke 12. és 13. pontjaiba sikerült végül belefoglalni a katolikusokra vonatkozó megállapodásokat.** Előbbi pont a keresztény foglyok sorsát, utóbbi pedig a vallásgyakorlat kereteit rendezte. A békekötés után a nuncius kiemelt figyelmet fordított a konstantinápolyi császári követség felújítására Wolfgang Graf zu Oettingen-Wallerstein vezetése alatt. Ez azért volt fontos, mert a karlócai békét követően a Szentszék lehetőséget látott VI. Ignatius Peter Shahbaddin szír pátriárka visszatérésére az Oszmán Birodalomba a Habsburgok védnöksége alatt, és ezzel a szír keresztények uniójára Rómával. (Maga a kísérlet azonban végül kudarcot vallott, 1702-ben VI. Ignatius Petert meggyilkolták, ezzel a szír keresztények uniójának ügye több évtizedre megakadt.)

Santacroce és Davia nunciusok idejében **az egyik legvitásabb magyar vonatkozású egyházipolitikai kérdés Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügye volt.** Radanayt 1687-ben nevezte ki I. Lipót pécsi püspöknek, ám hamarosan az egyházmegye területén működő kamarai tisztviselőkkel súlyos konfliktusba keveredett, és felségsértéssel vádolták meg. 1695 után, amikor Kollonics Lipót lett az esztergomi érsek, Radanay helyzete mindinkább nehézzé vált. A primás a pécsi püspök helyébe Dolny István esztergomi nagyprépostot javasolta az uralkodónak. Ez azonban olyan vitás helyzetet teremtett, amely révén az ügy a Szentszék elé került, ahol aztán hosszú éveken át húzódott az ügy. 1697 elején az egyházmegye papsága ugyanis a nunciushoz fordult, hogy a Szentszék elé tárják kétségüket, ugyanis számos plébánost a Szentszék által meg nem erősített Radanay helyezett akkori szolgálatába, így nem tudták, hogy ez kánonjogilag érvényesnek tekinthető-e. A beadvány azért is rendkívül értékes forrás, mert csaknem teljes képet nyújt a pécsi egyházmegye papságáról, név és szolgálati helyük szerint, sőt sokuknál megadva korábbi plébániájukat is. Bár az udvar és az esztergomi érsek kegyeit elvesztette Radanay, végül több éves küzdelem után Rómában az ő javára döntöttek. 1699 tavaszán már maga a nuncius sürgette az Államtitkárságot az ügyben, mivel szüntelenül újabb és újabb beadványokkal fordultak hozzá. Santacroce nuncius fellépése úgy tűnik hatásos volt, mert az 1699. szeptember 7-én tartott konzisztóriumon maga XII. Ince pápa referálta Radanay-ügyét, és így a püspök végre szentszéki megerősítést nyert.

Az eltérő források értékét mutatja az egri püspöki szék betöltésének ügye. Andrea Santacroce nuncius által Fabrizio Spada bíboros-államtitkárhoz küldött jelentéséből (1699. június 6.) csak az uralkodói kinevezés tényét, és a nuncius által Telekessy István püspökről írt dicsérő szavakat ismerhetjük meg. Ezzel szemben a nunciushoz bátyjához, Antonio Santacrocehoz írt leveleiből más, érdekes részletek is kiderülnek, ami a fentebb tett megállapításunkat is erősíti, miszerint a nuncius fivéréhez írt levelei félig-meddig

hivatalosnak és személyes, privát levelezésnek egyaránt tekinthető. Még élt Telekessy elődje, Fenesy György püspök, amikor 1698 decemberében Andrea Santacroce tudatta bátyjával, hogy a püspök súlyos betegsége (hydropsia) miatt hamarosan várhatóan megürül az egri püspöki szék, amely nagy és igen gazdag egyházmegye. Így a püspöki székre nem kisebb személy aspirált, mint a másfél évvel korábban, 1697. június 22-én bíborossá kreált Vincenzo Grimani (1653–1710). A velencei származású Grimani bíboros a pfalzi örökösödési háború idején (1688–1697) nagy szolgálatot tett a császári udvarnak a Savoya és a Habsburgok közötti szövetség megkötéséért. Így a császári udvar hálából 1697-ben bíborosnak jelölte a Szentszéknél. Bár ez a tény azt mutatná, hogy Grimani bíboros I. Lipót kegyeltje volt, a nuncius valójában nem sok esélyt adott neki az egri püspöki szék elnyerésére. Fenesy halálát (1699. március 12.) követően a nuncius ismét írt bátyjának Grimani bíboros egri püspöki ambícióiról, de ezúttal sem adott neki sok esélyt. Végül 1699. május 30-án (tehát egy héttel a bíboros-államtitkárnak írt levél előtt) tudatta bátyjával, hogy I. Lipót az egri püspökség élére Telekessy Istvánt nevezte ki, sőt Antonio Santacroce részére mellékletben továbbította is Kollonics Lipót esztergomi érsek erről szóló, a nunciushoz írt sajátkezű levelét. Vagyis a félhivatalos Santacroce-levelezésanyagban található forrásoknak köszönhetően Telekessy egri püspöki kinevezése teljesen más megvilágításba került, mint a hivatalos, az Államtitkársággal folytatott levelezés alapján.

Szintén rendkívül összetett, és sok, különböző forrásból megrajzolható ügy volt a győri püspök, **Keresztély Ágost szász-zeitzi herceg bíborosi kinevezésének kísérlete**. A protestáns szász választófejedelmi család oldalágából származó herceg egyházi pályája katolizálása, majd 1693. évi római látogatását követően meredeken ívelt felfelé. 1694-ben a liégei hercegpüspök halálát követően a kölni érseket, József Kelemen bajor herceget választották meg új liégei püspöknek, azonban a Szentszék ezt azzal a feltétellel engedte, hogy lemond regensburgi és freisingi püspöki méltóságáról. A bécsi Habsburg udvar szándéka az volt, hogy a két megüresedett püspöki szék valamelyikét Keresztély Ágost számára szerzik meg, amelyet a Szentszék is támogatott. A szász herceg ügyében Sebastiano Antonio Tanara bécsi nuncius és Fabrizio Spada bíboros-államtitkár eljárta a kölni nunciushoz és a flandriai internunciushoz is, hogy meggyőzzék II. Miksa Emánuel bajor választót a szász herceg támogatására. Jóllehet végül a bécsi udvar szándéka ugyan nem valósult meg, viszont 1695 őszén Keresztély Ágost elnyerte a kölni nagyprépostságot, majd 1696 elején, miután Kollonics Lipót esztergomi érsek lett, és így megürült a győri püspöki szék, I. Lipót kinevezte őt győri püspöknek. Ezzel a szász herceg bekerült a magyar püspöki karba. Személye azért is fontos, mert az 1690-es évek szentszéki-Habsburg kapcsolataiban a magyar arisztokrácia

tagjai egyáltalán nem jelentkeznek a forrásokban, és a magyar ügyekben szinte kizárólag Kollonics Lipótot látjuk aktív szereplőként. Az évtized második felében mellé kezd el felnőni majd Keresztély Ágost szász herceg, aki ugyan nem magyar ügyekben, de a magyar püspöki kar tagjaként egyre tevékenyebben vette ki részét a bécsi Habsburg-udvar politikájából. Ennek egyik legmarkánsabb jele volt 1697-ben a lengyel királyválasztásban betöltött szerepe. III. Sobieski János halálát (1696) követően a szász választófejedelmet, Keresztély Ágost unokatestvérét, II. Frigyes Ágostot választották meg lengyel királlyá. A protestáns választófejedelem királlyá választására azonban csak úgy volt lehetőség, ha a fejedelem katolikus hitre tér. Ebben vállalt óriási szerepet Keresztély Ágost. A Szentszék azonban korántsem volt meggyőződve az új király katolizálásának őszinteségében, ráadásul a francia párt sem tudta elfogadni François Louis, Conti hercegének vereségét. Ebben a helyzetben vállalt nagy szerepet közvetítőként a Szentszék, Bécs és Varsó között a győri püspök, és vált a bécsi nuncius állandó tárgyalópartnerévé – és ahogy Andrea Santacroce írta bátyjának: „igaz barátjává”. II. Ágost lengyel király ellenzékének egyik vezetője a lengyel prímás, Michał Stefan Radziejowski bíboros, gnieźnói érsek volt, így vele szemben az uralkodónak szükségessé vált egy erős szentszéki ellensúly kialakítása. Ehhez célszerű lett volna egy új „lengyel” bíboros kreálása, amit a király szinte rögtön megválasztása után szeretett volna elérni a Szentszéknél. Hivatalosan jelöltje erre Johann Philipp von Lamberg passauai püspök volt, aki a Habsburg-udvart képviselte 1697-ben a lengyel királyválasztáson, de II. Ágost már első levelében unokatestvérét is XII. Ince figyelmébe ajánlotta. A következő években Maurizio Votta jezsuita szerzetes, királyi gyóntató és Carlo Barberini, Lengyelország protektor-bíborosa útján a lengyel király igyekezett elérni a pápánál Lamberg bíborosi kinevezését. A bajor választó római rezidenseként működő Scarlatti családnak befutó információk alapján Keresztély Ágost győri püspök egyre inkább neheztelt unokabátyjára, aki a passauai püspököt támogatta vele szemben, miközben ő folyamatosan Bécs-Krakkó-Varsó-Drezda között ingázva igyekezett királyi unokatestvére politikai helyzetét megszilárdítani. 1699 végére azonban megváltozott a helyzet. Az idősödő Kollonics bíboros-érsek nyilvánvalóvá tette, hogy a már nagybeteg XII. Ince pápa halála esetén az új pápaválasztó konklávéra való utat nem vállalja, így a Habsburg-udvarnak fontossá vált, hogy legyen a helyére Vincenzo Grimani mellett egy másik Habsburg-párti bíboros a konklávén. Bécs ekkor Lamberg passauai püspököt pártfogolta, aki így II. Ágost lengyel király jelöléséről lemondott. Ekkor a lengyel uralkodó minden erejével unokatestvérenek, a győri püspöknek bíborosi kinevezését kezdte el támogatni a Szentszék előtt. A bécsi forrásokból – a római forrásokhoz érdekes adalékként – azonban az is kiderült, hogy ezt természetesen I. Lipót is támogatta, sőt

igyekeztek volna egy „bíborosválasztó” szövetséget kialakítani Varsó, Bécs és Lisszabon között a győri püspök érdekében, mert olyan információik voltak, amelyek szerint a portugál király, II. Péter nem kívánt volna élni bíborosjelölési igényével. 1700 júniusában azonban XII. Ince utolsó konzisztóriumán csak a három nagy korona, a spanyol, a francia és a német-római jelöltet támogatta (így Lamberg passauai püspök ekkor valóban el is nyerte a bíborosi kalapot), a lengyel király jelölését ismét nem vette figyelembe. Keresztély Ágost győri püspök ekkor Rómába küldte gyóntatóját, Franz Pröller jezsuita atyát, akit a betegeskedő pápa, XII. Ince is fogadott, és több forrás szerint is úgy nyilatkozott, hogy a győri püspök bíborosi kinevezése „pontifikátusa megkoronázása lenne”. Így Carlo Barberini protektorbíboros felvetette annak lehetőségét II. Ágosthoz írt levelében, hogy a XII. Ince pápa által két *in pectore* jelölt bíboros egyike a győri püspök lehet, és hogy az augusztus közepétől ismét ágyhoz kötött Szentatya még egy utolsó konzisztóriumon felfedi a két bíboros-jelölt kilétét. Végül ez nem következett be: 1700. szeptember 27-én XII. Ince meghalt. Keresztély Ágost majd csak 1706-ban nyerte el a bíborosi kalapot, és már mint bíboros követte az esztergomi érseki székből Kollonics Lipótot.

3. A kutatott levéltárakra, intézményekre vonatkozó megjegyzések

A legfőbb forrásbázisomat a Vatikáni Titkos Levéltár jelentette. A gyűjtemény évente három teljes hónapon át zárva tart (július 1. – szeptember 1.), nyitottsága azonban sok hazai levéltár számára is példaértékű lehetne. A hatalmas iratanyag egy része azonban jelenleg is rendezés alatt áll, illetve nehézséget jelent, hogy bizonyos kongregációk levéltárai ma is hozzáférhetetlenek még. A Levéltár csak doktori hallgatótól felfelé fogad ugyan kutatókat, de az ott megnyíló kutatási lehetőségek és körülmények magas színvonalúak.

Ugyanez mondható el a Vatikáni Apostoli Könyvtárra is, ahol szakirodalmi ismereteimet bővítettem. Itt a korábbi tapasztalatokhoz képest újdonság volt, hogy a beiratkozás során – függetlenül attól, hogy a kutató rendelkezik-e vagy sem doktori fokozattal – csak bizonyos számú belépésre adnak engedélyt.

Mind a Vatikáni Levéltárba, mind a Könyvtárba szükséges beiratkozáshoz egyetemi diploma másolata, ajánló intézmény (Római Magyar Akadémia, egyetem, vagy tudományos kutatóintézet), illetve első beiratkozás alkalmával két igazolványkép és egy adatlap kitöltése. Az első kutatás alkalmával szükséges az útleveél és/vagy személyi igazolvány is, mivel csak azzal lehetséges belépni Vatikán Állam területére. A későbbiekben elegendő a kutatókártya felmutatása is. A Könyvtár délután háromnegyed 6-ig kutatható, hétköznapokon van nyitva. A Levéltár 13 órakor zár be, szombaton is nyitva tart, hétfőtől-csütörtökig délutáni kutatás csak

külön engedéllyel lehetséges. A levéltári kutatásban nagy átgondoltság szükséges, ugyanis csak napi (délelőtt) háromszori anyagkikérésre (1-1 kötet) van lehetőség.

A Hittani Kongregáció Levéltára kissé nehezebben megközelíthető, elérhetőségei (telefon, email) is nehezen megszerezhetőek, de munkatársai rendkívül kedvesek. Már a bejelentkezéshez ajánlatos a Római Magyar Akadémia segítségét kérni, és külön időpontot kell egyeztetni. A beiratkozás a korábbiaktól eltérően nem a levéltárban történik, hanem azt a vatikáni csendőrség szerveinél intézik (szükséges a diplomamásolat, két igazolványkép, valamint egy írásos ajánlás). Mivel csupán 12 férőhely van a kutatószobában, így mindig előre kell egyeztetni az időpontot. Naponta négy időpontban hoznak ki levéltári anyagot. Könnyen kezelhető off-line elektronikus levéltári kereső segíti a kutatást, illetve egyre növekvő számban kutathatóak digitalizált levéltári tartalmak.

Az Archivio Storico Capitolinóba történő beiratkozáshoz csak a személyazonosságot igazoló dokumentumok szükségesek. A levéltár hétköznap 9-16-ig tart nyitva, naponta három alkalommal 2-2 levéltári egységet hoznak ki. A helyszínen nyomtatott és elektronikus segédletek állnak a kutatók rendelkezésére.

Az Archivio di Stato di Roma-ba történő beiratkozáshoz szintén csak a személyazonosságot igazoló dokumentumok szükségesek. A levéltár hétköznap 9-18-ig tart nyitva, naponta négy alkalommal hoznak fel anyagot. A helyszínen nyomtatott és elektronikus segédletek állnak a kutatók rendelkezésére. A levéltárban engedélyezett digitális fényképezőgép használata, levéltári egységenként 3 eurós díj ellenében.

4. A kutatási eredmények hasznosítása és további lehetőségek

A Szentszék és a bécsi Habsburg-udvar közötti, XII. Ince pápa ideje alatti diplomáciai kapcsolat legfontosabb forrásanyagának, azaz a nunciusi jelentések összegyűjtése ezzel lényegében lezárult, a későbbiekben ehhez csak kisebb kiegészítő kutatások (pl. varsói nunciatura diplomáciai tevékenysége) szükségesek. **Fontosabb volna feltárni, hogy maradt-e Santacroce nunciushoz hasonlóan a korszak másik két nunciának, Sebastiano Antonio Tanarának és Gianantonio Daviának értékelhető magánhagyatéka és levelezése.** Santacroce nuncius levéltári anyaga ugyanis számos esetben nyújtott kiegészítő forrást, vagy helyezett teljesen más megvilágításba adott ügyeket.

Hasonlóan **fontos volna az egyes jelentősebb szentszéki kongregációk hozzáférhető anyagának vizsgálata.** A Hitterjesztés Szent Kongregációjának (Propaganda Fide) és a Szent Hivatal anyaga már áttekintésre került, illetve a Konzisztoriális Kongregáció iratainak vizsgálata is folytatódott. Ez utóbbit azonban mindenképpen fontos volna még alaposabban

áttekinteni. Szintén ehhez hasonlóan még teljesen ismeretlen a bécsi nunciatúra levéltárának vonatkozó anyaga. Bár ez más analógiák alapján inkább a nuncius mint egyházi fórum tevékenységét mutatja be, várhatóan kisebb adalékokkal szolgálhat politikai működéséhez is. Szintén kiváló tapasztalat volt Carlo Barberini bíboros, lengyel protektor levelezésének vizsgálata a Vatikáni Apostoli Könyvtárban. Ez alapján fontos volna a Német-római Birodalom – és a közös uralkodó miatt egyben a Magyar Királyság – protektor bíborosának, **Francesco Maria Medici bíboros hagyatékának vizsgálata a Firenzei Állami Levéltárban (Archivio di Stato di Firenze).**

Az eddigi forrásgyűjtés is elég mély azonban már ahhoz, hogy több kisebb tematikus tanulmány kerüljön megírásra a következő időszakban. Ehhez kapcsolódóan szintén igyekszem az eredményeket konferenciákon ismertetni. **A távlati cél azonban a téma monografikus feldolgoása lesz az olaszországi és ausztriai forrásbázisra építve.**

Mindehhez nagy segítség volt a 2015-ben a Klebelsberg Kunó ösztöndíjjal végzett római kutatás, a Balassi Intézet és a Római Magyar Akadémia munkatársainak segítőkészsége, amit ezúton is szeretnék megköszönni!

Budapest, 2016. február 2.

Dr. Mihalik Béla Vilmos

JELENTÉS A HUNGARIKAFELTÁRÁSRÓL

I. KUTATÁS ADATAI

1. Kutató

neve: Dr. Mihalik Béla Vilmos
munkahelye (név, cím): Jézus Társasága Magyarországi Rendtartomány
Levéltára (1085 Budapest Horánszky u. 20.)
MTA BTK TTI (1014 Budapest Országház u. 30.)
munkaköre, beosztása: JTMRL – igazgató
MTA BTK TTI – tud. munkatárs
elérhetősége: mbeco84@gmail.com; +36 30 481 0361

2. Kutatás

címe (kutatási téma): Andrea Santacroce bécsi nuncius és a Magyar
Királyság (1696–1700)
időpontja: 2016. október 1. – 2016. november 30.
helyszíne (ország, város): Róma, Olaszország

3. Feltárás támogatója

NKA-pályázat
Klebsberg Kunó Ösztöndíj
egyéb, éspedig:

4. MNL iktatószám

5. Megjegyzések

6. Csatolmányok

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio Segreto Vaticano

neve (magyarul): Vatikáni Titkos Levéltár

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Segreteria di Stato	ASV, Segr. Stato
	magyar	Államtitkárság	
(Állag)	eredeti	Germania	ASV, Segr. Stato, Germania
	magyar	Németország	
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	16 – 19. sz.	
Terjedelem:		
Terjedelem (raktári egység szám):	kb. 770 kötet	Az alább jelzett magyar vonatkozású iratok
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		Kb. 2500

b) Az fond/állag rövid leírása:

Az Államtitkárság Germania sorozata a 16–19. századig tartalmaz köteteket. Elsőrangú forrása a pápai és a Habsburg-udvar közötti diplomáciai kapcsolatoknak, így a magyar történelemnek is kiemelkedő forrásbázisát jelenti. A római Német Történelmi Intézet a 19. század végén kezdte meg az első forráskiadásokat, amely jelenleg az 1580-as évekig terjed, valamint egyes kötetek az 1620–1630-as éveket fedik le. A magyar történészek közül kiemelendő Vanyó Tihamér OSB, aki az 1666 – 1683 közötti nunciusi jelentések magyar vonatkozásait adta ki regeszta-forrásközlésben. A nunciusi jelentések egy részének kötetes anyagait az Apostoli Könyvtár (Bibliotheca Apostolica Vaticana) kéziratárában őrzik.

Ebben a hungarika-jelentésben Andrea Santacroce és Gianantonio Davia nunciosok időszakának 1697–1700 közötti magyar vonatkozásait gyűjtöttem össze. Zömében a kéziratok hírlapokban (foglio és foglio d'avvisi), a Magyarország területén zajló felszabadító háborúról szóló hírek említendőek. Ezekben a hírlapokban természetesen számos más ügy is említésre került (pl. udvari hírek, francia front, észak-itáliai front eseményei). A jelentések leveleiben (lettere) viszont kizárólag egy ügyről esik szó. Közlöm a foliószámot, az időpontot és a jelentés rövid tartalmát.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

Az anyag középszinten rendezett, a sorozatban külön kötetben találhatóak a bécsi nuncius levelei a szentszéki államtitkárságnak, az államtitkárság válaszai, valamint a titkosított levelek feloldásai (cifre). Bizonyos időszakokból fennmaradtak a fogalmazványok (minuták). A sorozat végén vegyes, a pápai nunciaturán keletkezett feljegyzés-kötetek találhatóak, különböző egyházi és diplomáciai vonatkozású ügyekről.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

Vol. 43. Registro di Lettere scritte dal S. Card. Spada (1696–1700)

192v. 1697.01.12. Spada bíboros-államtitkár levele a bécsi nunciushoz Keresztély Ágost győri püspöknek a pápához intézett levele ügyében.

193v-194r. 1697.01.19. Kollonics Lipót bíboros-érsek tervezetéről és a magyarországi hadjáratról.

198v-199r. 1697.01.26. Keresztély Ágost győri püspök ügyében.

205r-v. 1697.02.23. Kollonics Lipót bíboros-érsek hadfinanszírozási tervezetéről.

207r-v. 1697.02.23. A magyarországi hadjárat várható eredményeiről.

212r. 1697.03.09. A pécsi egyházmegye papsága által benyújtott kérvényről.

226v-227r. 1697.03.23. A magyarországi hadjárat várható kimeneteléről, Kollonics bíboros szerepéről.

228v. 1697.03.30. Az orosz cár és a Szent Liga szövetségéről.

231v-232r. 1697.04.06. Az orosz cárral kötendő szövetséggel kapcsolatban az oroszországi katolicizmus helyzetéről.

241r-v. 1697.04.20. A törökellenes hadjáratról.

243v-244r. 1697.04.27. Kollonics Lipót bíboros-érsek szerepéről a hadjárat előkészítésében.

246v. 1697.04.27. A moszkvai követségbe induló Ignazio Guarienti számára küldött pápai breve kísérőlevele.

248r. 1697.05.04. Davia márki kiszabadításáról a török fogságból.

251v-252r. 1697.05.11. A latin rítusra áttérő román püspökről.

256r-v. 1697.05.18. Savoyai Jenő főparancsnoki kinevezéséről.

257r. 1697.05.25. A keresztény uralkodókhoz küldött orosz követségről.

262r. 1697.06.01. A szegedi hadiraktár leégéséről.

262r-v. 1697.06.01. A keresztény uralkodókhoz küldött orosz követségről.

264v-265r. 1697.06.08. Köszönik a magyarországi hadjáratról küldött részletes beszámolókat.

266r. 1697.06.15. A magyarországi lázongásokról.

267v. 1697.06.22. Köszönik a híreket a magyarországi hadi fejleményekről, a hadifinanszírozás és a szász választó hadbavonulásának ügyében.

276v. 1697.06.29. A magyarországi hadi előkészületekről, a szász választó szerepvállalásáról.

278r-v. 1697.06.29. A pápa sajnálkozásáról a győri püspök betegsége miatt.

281r-v. 1697.07.06. A győri püspök gyógyulásáról.

283v. 1697.07.13. A szász választó áttéréséről és ebben a győri püspök szerepéről.

284v-285r. 1697.07.20. Köszönik a beküldött latin nyelvű jelentést a szász választó áttéréséről és ebben a győri püspök szerepéről.

286r-v. 1697.07.20. A magyarországi hadi helyzetről.

290v, 293r. 1697.07.27. A győri püspök leveléről.

293v-294r. 1697.07.27. A győri püspök újabb betegségéről.

297v-298r. 1697.08.17. Radanay pécsi püspök ügyében.

300r. 1697.08.24. Caprara tábornok által a nunciusnak, a dunai flottáról küldött tájékoztatóról

304v-305r. 1697.08.31. A győri püspök levelére válaszul küldött pápai breve.

306r. 1697.08.31. Köszönik a magyarországi hadi helyzetről való tájékoztatást.

310v. 1697.09.14. Örömmel fogadják a híreket a magyarországi hadihelyzet szerencsés alakulásáról.

313r-v. 1697.09.21. Továbbra is várják a híreket a hadi helyzetről.

318v-319r. 1697.09.28. Határtalan örömmel fogadták a magyarországi hadi sikerekről beérkező híreket.

320r-v. 1697.10.05. A zentai győzelem után tartott pápai Te Deumról.

320v. 1697.10.05. Megkapták a szeptember 15-i levelet a győzelemről.

321r. 1697.10.05. A nuncius gratuláló látogatásáról az Ebersdorfban időző császári családnál.

331r. 1697.11.02. A Krakkóból visszatérő győri püspökkel beszéljen a lengyel király által adandó formális abiurációról.

331v. 1697.11.09. A győri püspökkel való kapcsolattartás a lengyel ügyekben.

334v. 1697.11.16. A pápa által a győri püspöknek küldött brevevel kapcsolatban a lengyel király katolizálásának ügyében.

339v. 1697.11.23. A magyarországi hadi helyzetről küldött nyomtatványt köszönik.

343r-v. 1697.12.07. A boszniai hadi helyzettel kapcsolatban.

351r. 1697.12.14. Savoyai Jenőről.

353r-v. 1697.12.14. A győri püspöknek november 16-án küldött brevevel kapcsolatban a lengyel király katolizálásával kapcsolatban.

360r-v. 1697.12.21. Ismét a győri püspöknek a lengyel király katolizálása kapcsán küldött breveről.

377v-378r. 1698.01.25. A győri püspök válaszát küldik másolatban, amelyet a pápai breve-re írt válaszul.

386r-v. 1698.02.22. Kollonics tervezetét véleményeztessék P. Figarival.

389v-390v. 1698.03.01. A török és bécsi készülődésről a hadjáratra.

401r-402v. 1698.03.22. Radanay pécsi püspök ügyében.

426v, 429r. 1698.05.03. Radanay pécsi püspök ügyében.

435v-436r. 1698.05.17. A törökellenes segélyről.

436r-v. 1698.05.17. Kéri további tájékoztatását a törökkel való béketárgyalás ügyében.

437v-438r. 1698.05.24. A törökellenes segély protestáns csapatokra való fordításának kérdésében. Kollonics levele e tárgyban a pápához.

439r-v. 1698.05.24. A törökkel való béketárgyalások ügye.

442r. 1698.05.31. Örömmel vették a hírt, hogy a császár ismét Savoyai Jenőt jelölte a keresztény csapatok élére.

446r. 1698.06.07. A cár érkezése kapcsán a bécsi udvarba, kéri majd további tájékoztatását, hogy miként dönt a két uralkodó a közös ellenség elleni háború ügyében.

507v. 1698.09.06. Kéri a nuncius további híradásait a készülő török béketárgyalásokról.

515r-v. 1698.09.20. A kijelölt császári tárgyalókkal az Oszmán Birodalom területén élő keresztényekről való tárgyalás kapcsán.

516v-517r. 1698.09.20. A császár szándékáról, hogy a békében legyen külön cikkely az unitus pátriárka, Soriani támogatására a skizmatikusokkal szemben.

517v-518r. 1698.09.27. A nunciusnak a császári és velencei követekkel való tárgyalására reagál az Államtitkárság.

519v-520v, 524r. 1698.10.04. A lengyel királynak a császárhoz írt levele a török béketárgyalások ügyében.

525v-526r. 1698.10.11. Elégedetten fogadták az újabb híreket a béketárgyalásra induló császári követekkel való egyeztetésekről.

531v-532r. 1698.11.15. A lengyel királynak a török tárgyalásokkal kapcsolatos panaszairól

535v. 1698.11.22. A török béketárgyalásokról való híradásra reakció.

537v. 1698.12.06. A lengyel királynak a török béketárgyalásokkal kapcsolatos panaszairól és a lengyel követnek a tárgyaláson való működéséről való híradásra válasz.

537v, 540r. 1698.12.06. Köszönik a török béketárgyalásokról való híradást, és várják az újabb híreket.

542r-v. 1698.12.13. A nunciusnak a Kaunitzcal való egyeztetéséről a béketárgyalások kapcsán.

545r. 1698.12.20. Köszönik és kéri az eddigiekhez hasonlóan a béketárgyalásokról való tájékoztatást.

548v, 551r. 1699.01.03. A nunciusnak a Szászországból visszatérő győri püspökkel való egyeztetéséről.

556v, 559r. 1699.01.17. Radanay püspök ügye.

563r. 1699.01.31. Radanay püspök ügye.

567r. 1699.02.07. Radanay püspök ügye.

569v-570r. 1699.02.21. Köszönik a keresztényeket érintő békeponthoz megküldését, kéri további tájékoztatását a velenceiekkel kapcsolatban.

570r. 1699.02.21. A nuncius is adja át a pápa jóváhagyó üdvözlését a békekötésre.

571v-572r. 1699.02.28. Megkapták az aláírt béke pontjait.

576r-578v. 1699.03.21. Megküldik a nunciusnak a Konstantinápolyba küldendő követ számára írt pontokat (utóbbi mellékletben megmaradt).

592v. 1699.05.16. A török-velencei békéről.

606r-v. 1699.06.20. Telekessy István egri püspöki kinevezéséről.

612r-v. 1699.07.04. A szerb püspök uniálásáról. Az ügyben lépjen kapcsolatba a Propagandával is.

614r. 1699.07.11. Lubibratiz Petar püspökségéről.

620r-v. 1699.08.15. A Magyarországon működő P. Gabriel da Nizza OFM püspöki kinevezését nem helyeslik.

620v-621r. 1699.08.15. A győri püspök érdemeiről.

623r-v. 1699.08.29. Efreem Banyanin magyarországi unitus szerb püspököt védelmezzék a pech-i skizmatikus püspök ellen.

636v. 1699.10.10. Ismét P. Gabriel da Nizza OFM püspöki kinevezése kapcsán válaszolnak a nunciusnak.

654v. 1699.11.21. Fájdalommal értesültek a belgrádi járványról.

659r. 1699.11.28. Ismételten a belgrádi járványról.

745r. 1700.07.03. Nádasdy László OSPPE püspöki processusáról.

762v-763r. 1700.08.14. Keresztély Ágost győri püspök érdemeiről.
765v. 1700.08.21. Caprara tábornok siklósi egyházi alapítványairól.
772r-v. 1700.09.18. A zágrábi és boszniai püspök közötti vitáról.
773v, 776r. 1700.09.28. Értesítik a nunciust XII. Ince pápa szeptember 27-én bekövetkezett haláláról.

Vol. 219. Cifre (1691–1700)

324r-327r. 1697.03.02. Titkos utasítás: Szó esik benne a törökellenes pápai segély ügyéről is.
372v-373v. 1697.08.31. Titkos utasítás: A lengyel királyválasztásról, II. Ágost katolizálásáról és a győri püspök szerepéről ebben.
377r-378v. 1697.10.05. Titkos utasítás: A zentai győzelem kapcsán a császári követ audiencia-kéréséről.
381r-382v. 1697.11.09. Titkos utasítás: A lengyel király ügyében, a győri püspök szerepéről.
384v-385v. 1697.12.14. Titkos utasítás: A lengyel király ügyében, a győri püspök szerepéről.
385r-386r. 1697.12.28. Titkos utasítás: A lengyel ügyben a győri püspöknek küldött pápai brévéről.
390r-v. 1698.02.29. Titkos utasítás: A magyar haderőreformról és Kollonicról.

Vol. 221. Cifre (1695–1697)

401r-v. 1697.06.29. Titkos jelentés: A nuncius úgy értesült a győri püspöktől, hogy a szász választó – megkönnyítendő lengyel királlyá választását – katolikus hitre tért.
474r-475r. 1697.07.20. Hírlap: A lengyel királyválasztás következményeiről. Szászországban is feszült a helyzet, a szász rendek nem akarnak engedelmessé válni a választófejedelem által kinevezett Fürstemberg hercegnek, hanem Keresztély Ágost győri püspököt kívánják kormányzóknak, de kérdéses, mennyire őszinte ez a kérésük. Ráadásul a lengyel király egyelőre Lengyelországba hívta unokatestvérét, a győri püspököt.
476r-477v. 1697.07.20. Hírlap: A hegyaljai lázadásról és Bihács ostromáról.
534r-v. 1697.08.17. Titkos jelentés: A választott lengyel király a kujáviai püspököt akarja bíborosnak jelölni, hogy ezzel ellensúlyozza az ellenzékének számító lengyel primást. A győri püspök neve is felmerült azonban a bíborosi jelölés kapcsán.
585r. 1697.09.28. Titkos jelentés: Nem tudott egyeztetni a győri püspökkel arról, hogy a Szentszék egy írásos tanúbizonytságot várna a lengyel királytól vagy a győri püspöktől II. Ágost áttéréséről.
623r-v. 1697.10.26. Titkos jelentés: A római császári követ XII. Incénél a zentai győzelem okán tett audienciájáról, és az esetleges törökellenes segélyről.
624r-625v, 628r-630r. 1697.10.26. Jelentés: A győri püspökkel való egyeztetésről a lengyel ügyek kapcsán.
634r-635v. 1696.11.09. Titkos jelentés: A római császári követ XII. Incénél a zentai győzelem okán tett audienciájáról.
648r-v. 1696.11.30. Titkos jelentés: A győri püspök ismét elutazott Lengyelországba, így nem tudott vele egyeztetni az államtitkár által megjelölt ügyekben.

Vol. 222. Cifre (1698–1700)

51r-53v. 1698.03.15. Titkos jelentés: Kollonic tervezett magyarországi haderőreformja miatt a bíboros-érsek személyét veszélyben érzik, és nem tanácsolják, hogy Pozsonyba utazzon a nagyhéti liturgiára.
59r-60r. 1698.03.22. Titkos jelentés: Kollonicot megfenyegették tervezett magyarországi hadi reformjai miatt.
82r-83v. 1698.04.26. Titkos jelentés: A törökökkel kötendő békéről, az angol követ, Lord Paget közvetítő szerepéről.
204r-v. 1698.08.30. Titkos jelentés: A törökökkel kötendő békéről.
439r-v. 1699.02.28. Titkos jelentés: Az udvari tisztségek elosztásáról ír, Pálffy gróftól a drabantos testőrség kapitányi posztjára jelölték.
581r-v. 1700.04.03. Hírlap: A győri püspök elutazott Lengyelországba.
585r-586v. 1700.05.01. Hírlap: A győri püspök visszatért Bécsbe. Úgy tudni, hogy a livóniai helyzettel kapcsolatban kellett tárgyalnia.
588r-589r. 1700.05.08. Hírlap: A győri püspök nem a livóniai ügyekben, hanem bíborosi kinevezése érdekében tárgyalt Lengyelországban.

Vol. 234. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1697)

16r-v. 1697.01.05. Hírlap: Moszkvai és velencei hírek a várható hadi részvételről és ennek hatásáról a magyar hadszíntéren.
28r-29r. 1697.01.12. Jelentés: Keresztély Ágost győri püspök először tartott misét a császári kápolnában.
31r-34v. 1697.01.12. Jelentés: Santacroce nuncius beszámolója Kollonic Lipót esztergomi bíboros-érsekkel folytatott megbeszéléséről a magyarországi ügyekkel kapcsolatban.
37r-39v. 1697.01.12. Melléklet: előző melléklete, benne Kollonic Lipót tervezete a nunciushoz a háború lehetséges finanszírozási módjáról az egyházi javadalmakból.

40r-v. 1697.01.12. Hírlap: a magyarországi parancsnokoknak szigorúan meghagyták, hogy tartsák magukat a kontribúció országgyűlés által meghatározott mértékéhez.

59r-v. 1697.01.19. Hírlap: Beszámol a hadi előkészületekről, ill. az orosz szövetségről.

76r-v. 1697.01.26. Hírlap: Beszámol a hadiflotta szervezéséről, az oszmán hadsereg várható korábbi felvonulásáról és a császári rezidens, Kollonics titkárának, Ignazio Guarentinek Moszkvába küldéséről.

92r-93v. 1697.02.02. Jelentés: Bécsben konferenciát tartottak a magyarországi hadi előkészületekről, a pénzügyi finanszírozás és a főparancsnokság kérdésében. A főparancsnok várhatóan ismét a szász választó, Frigyes Ágost lesz.

99r-v. 1697.02.02. Hírlap: Az ezredeket április végére várhatóan feltöltik. A krími tatárokkal szeretné a szultán lekötni a cár erejét. A tatárok Moldvában tartózkodnak, így Rabutin generális kiemelten figyelni őket Erdélyből.

116r-v. 1697.02.09. Hírlap: Az udvarban egyeztettek a dunai hadiflotta megerősítéséről, az örökös tartományokból és a magyar vármegyéktől szedendő hadiadóval gondok vannak, a belgrádi török őrség meglepetésszerűen el akarta volna foglalni a Tubak (Futak?) nevű palánkot az ott tárolt tartalékokkal, de a közeli keresztény csapatok ezt megakadályozták.

130r-131r. 1697.02.16. Hírlap: Összegyűlt a kellő pénz, és már a faanyag szállítása is megkezdődött a dunai flottához építendő hat nagyobb hajóra. Azt várják, hogy az orosz támadás miatt a tatárok és a törökök kénytelenek lesznek megosztani erejüket a magyar hadszíntérről. Megerősítették az eszéki hidat.

139r-140v. 1697.02.23. Jelentés: A mecklenburgi herceg követe katolizált és a győri püspök kezébe tette le a hitet. A püspök azt is elmondta a nunciának, hogy a császárné kérésére heti két alkalommal felkeresi a pfalz-zweibrückeni hercegnőt, hogy őt is áttértse katolikus hitre.

147r. 1697.02.23. Jelentés: Küldi mellékletben a pécsi egyházmegye ügyeivel kapcsolatos beadványokat:

148r-149r. Dátum nélkül. A pécsi egyházmegye papságának beadványa egyházi jogi helyzetük tisztázása végett, mivel Radanay Mátyás Ignác püspök továbbra sem kapott a Szentszéktől megerősítést.

150r-v. Dátum nélkül. Rövid összefoglalás a Radanay-ügyről.

151r-v. Dátum nélkül. Rövid emlékeztető a pécsi egyházmegye helyzetéről.

152r. 1698.01.01. Giuseppe Melchiori beadványa a Radanay-ügyben.

155r-156v. 1697.12.20., Pécs. Radanay püspök levele (autográf aláírással) XII. Ince pápához.

160r-v. 1697.02.23. Hírlap: Az udvar erősen megparancsolta a tartományoknak, hogy azonnal szedjék össze az adót és küldjék be a Kamarára, hogy a küszöbön álló hadjárat szükségait abból fedezhessék. A dunai hadiflotta várhatóan készen lesz a hadjárat kezdetére. A keresztény csapatok létszáma nagyobb lesz az előző évnél az itáliai frontról kivont csapatoknak köszönhetően.

183r-v. 1697.03.02. Hírlap: A császár meghallgatta a magyar vármegyék kérését a hadihozjáról korábbi mértékének csökkentéséről. Apaffi II. Mihály fejedelem a római királynál, I. Józsefnél járt. Várhatóan hamarosan megkapja a birodalmi hercegi rangot.

196r-197v. 1697.03.09. Jelentés: Kollonics Lipót bíboros-érsek bécsi palotájában tartott konferenciáról ír, amelyet Magyarország ügyében tartottak.

199r-v. 1697.03.09. Hírlap: Négyezer rác katona fellázadt, a velük szembenálló két császári ezred nem tudta kezelni a helyzetet, végül Caprara tábornok személyes közbenjárása csendesítette le a kedélyeket. A lázongók két vezetőjét kivégezték. Konstantinápolyi hírek alapján a törökök a magyar fronton támadó, az oroszok ellen védekező hadjáratra készülnek.

207r. 1697.03.16. Jelentés: mellékletben küldi az oroszokkal aláírt velencei és császári megállapodás szövegét.

211r-v. 1697.03.16. Jelentés: Kollonics bíboros-érsek több alkalommal tudakolta tőle, hogy mi a Szentszék álláspontja a januári beadványával kapcsolatban a hadi finanszírozás ügyében.

221r-v. 1697.03.16. Hírlap: Az udvar elfogadta Kollonics javaslatát a magyarországi hadifinanszírozás tekintetében. A Duna ismét szabadon hajózható, így Bajorországból és Felső-Ausztriából megkezdődött a hadi eszközök és a hadiflottához szükséges faanyag beszállítása. Úgy hírlik továbbra is, hogy a törökök nagyon készülnek a hadjáratra, de a tatárok csatlakozása valószínűtlen Moszkva támadása miatt. A temesvári törököket eddig a hó megakadályozta, hogy Csanádot és más Maros-menti erősségeket támadhassanak, de az olvadás beálltával a helyi keresztény őrsegek felkészültek minden esetleges kísérletre.

231r-v. 1697.03.23. Jelentés: Megérkezett a bécsi udvarba a szász választó, és hosszú audiencián volt I. Lipótnál. Még kérdéses, hogy a kezdődő hadjáratban ismét ő lesz-e a főparancsnok.

236r-v. 1697.03.23. Hírlap: A hadsereg ellátásának és fizetésének kérdéseiről írnak bővebben.

242r-v. 1697.03.30. Jelentés: A győri székesegyház és egy erdélyi templom Szűz Mária képével történt csodájáról számol be. Egyik eset sem nyert azonban megerősítést. Cusani márki azonban megmutatta neki azt a keszkenőt, amellyel felitatták az erdélyi templomban lévő kép könnyeit.

249r-v. 1697.03.30. Hírlap: Caprara helyébe Savoyai Jenőt rendelhetik parancsnoknak, míg a lovasságot Styrum gróf, a gyalogságot pedig Croy herceg és Guido Starhemberg gróf irányíthatja. Még nem született döntés.

262r-263v. 1697.04.06. Jelentés: Caprara tábornokot köszvény gyötri, így a főparancsnokságra nőtt a szász választó esélye, bár a velencei követ inkább Badeni Lajost óhajtáná.

266r-267r. 1697.04.06. Hírlap: A pénzhiány miatt késedelmet szenvedhetnek a hadi előkészületek. A tatárok az orosz támadás miatt aligha kapcsolódnak be a magyarországi frontba, és a szultán sem jön személyesen. A törökök megparancsolták, hogy nagy mennyiségű fát szállítsanak a Dunához. A rácok sikeres portyát hajtottak végre ellenséges területen a Száva mentén, nagy zsákmányt szerezve. Boszniában a török már mozgolódik, erős utasítás érkezett a környező határmenti erősségeknek, hogy figyeljenek minden mozgást.

276r-v. 1697.04.13. Jelentés: Beszélt a nuncius Caprara tábornokkal, szinte bizonyos, hogy betegsége miatt nem tud majd hadba vonulni.

284r-285v. 1697.04.13. Jelentés: Beszámol a Kollonics bíboros elnöklete alatt tartott konferenciáról a hadfinanszírozás kérdésében. A bíboros-érsek és a würzburgi püspök nagy erőfeszítéseket tesznek a pénz előteremtéséért.

288r-v. 1697.04.13. Hírlap: A hadi előkészületekről, különösen a lovasság feltöltésének lassúságáról számol be. Törekednek minél előbb megtámadni Bihácsot, az egyetlen török kézen lévő boszniai erősséget. Az ostromot Auersperg gróf, Károlyváros parancsnoka vezeti. Temesvárott is nagy a törökök készüllete egy esetleges ostrom miatt. Péterváradon a dunai oldalt erősítik.

299r-300r. 1697.04.20. Jelentés: Caprara tábornok beszámolt neki, hogy várhatóan sikeres lesz Davia márki kiszabadítása a török fogságból, miután a szász választó hajlandó elcserélni egy nála fogságban lévő pasát.

306r-v. 1697.04.20. Hírlap: Folynak az előkészületek egy erőteljes törökellenes hadjáratra.

320r-v. 1697.04.27. Hírlap: Bihács ostromáról. A török hajóhadat a Fekete-tengeren erősítik, ez könnyebbé teheti a Dunán. Kiseb hírek a katonaság kivezényléséről, hadi pénzügyekről és egy esetleges perzsa háborúról.

327r-v. 1697.05.04. Jelentés: Savoyai Jenő herceg és Commercy herceg a szász választó parancsnoksága alatt fognak irányítani. Nem mindenki elégedett a döntéssel, sokan mindhármukat tapasztalatlanak tartják.

328r. 1697.05.04. Jelentés: Küld egy jelentést az erdélyi ortodox püspök uniálásáról.

335r-v. 1697.05.04. Hírlap: Bihács ostroma. A gyalogság rekrutálása befejeződött. P. Giacomo genovai származású ágostonos tisz, újfajta ágyújának első próbája jól sikerült. Szászországból jelentős erősítés érkezik a magyarországi főszerephez.

344r-v. 1697.05.11. Jelentés: Az orosz cár követet küld Bécsbe, majd az egymással hadban álló európai keresztény fejedelmek udvarába, hogy békére buzdítsa őket és összefogásra a kereszténység közös ellensége ellen.

349r-v. 1697.05.11. Hírlap: A szász választó jelentésében konferenciát tartottak a hadjáratról. Az orosz cár követeket küld. Moldovában katonákat és szekereket gyűjtenek, hogy ellátmánnyal segítsék a tatárokat az oroszok ellen. A török sereg várhatóan nyolcvanezer fő lesz, a szultán június végén érkezik Belgrádba.

362r-v. 1697.05.18. Jelentés: Egy orosz küldött érkezett Bécsbe, hogy előkészítse az egyelőre Rigában tartózkodó követ bécsi tárgyalásait a törökellenes európai összefogásért.

364r-365r. 1697.05.18. Jelentés: A szegedi hadiraktár felrobbantásáról beérkező hírt közli.

372r-v. 1697.05.18. Hírlap: Jelentés futott be Karánsebesről, Herberstein tábornoktól, hogy jelentős török katonaság érkezett Pancsovára, a temesvári utánpótlás beszállításának biztosítására. Temesváron mindenki ostromra készül, a kapukat földdel fedik be, az értékeket átszállítják Belgrádba. A szultán és a nagyvezír Magyarország ellen, a nagy szeraszker (*gran seraschiero*) pedig az oroszok ellen vonul. Az oroszok a Krímet, a kozákokat és Budzsákot támadják majd. Hír érkezett egy nagy kolozsvári tűzvészről.

381r-v. 1697.05.25. Jelentés: Radanay-ügyében ír.

385r-386r. 1697.05.25. Jelentés: A szegedi hadiraktár pusztulásáról ír.

388r-v. 1697.05.25. Hírlap: Bihács ostroma. Belgrád is felkészül egy ostromra. Kolozsvár harmada elégett. Szegeden Thököly kurucok égethették fel a hadiraktárt. Mintegy százhusz különböző török hadihajó és bárka hajózik a Dunán Belgrád felé.

398r-v. 1697.06.01. Jelentés: Kollonics bíboros-érsek és a würzburgi püspök, Johann Gottfried von Guttenberg együttműködése a hadjárat pénzügyi előkészítése végett.

402r-403r. 1697.06.01. Jelentés: Rác katonaság lázadásáról, Baja és Mohács térségében kegyetlenkednek.

411r-v. 1697.06.01. Hírlap: Az oszmán hadsereg fokozatosan fejlődik fel a határmentén. A temesvári lakosság Belgrádba húzódik. A magyar küldöttekkel megállapodtak a kvártély mértékéről, a császári sereg megindult Vörösmart irányába. Az erdélyi katonaság a zsoldját követeli, különben nem szállnak hadba. A szultán erősítést küld a tatároknak. Az esős idő miatt árad a Száva, akadályozva Bihács ostromát.

430r-v. 1697.06.08. Hírlap: Starhemberg gróf, hogy pontosabb híreket szerezzen, rác katonaságot küldött portyára Nis irányába. A császári katonaság gyülekezik Vörösmartnál. Szegednél hidat vernek. Nagy erővel folyik a dunai keresztény hadiflotta felszerelése.

438r-439r. 1697.06.15. Jelentés: A szász választó elindult Bécsből Drezdába, miután részt vett a miniszterek konferenciáján, és megígérte a császárnak, hogy két héten belül visszatér.

446r-v. 1697.06.15. Hírlap: Bihács ostroma. Az erdélyi katonaság lázong, Rabutin igyekszik minden eszközzel fűken tartani őket. Tűzvész Karánsebesen. Rác katonaság továbbra is lázong. Hírek arról, hogy a szultán nem jön Belgrádba, hanem a Krím-félszigetre megy.

462r-v. 1697.06.22. Hírlap: Bihács ostroma. Orosz küldött audiencián volt a császárnál, előkészíteni a cár nagy követségét. A rác katonaság vezetőjét, Perlát elfogták. Marsigli ezredes a Tisza mellé indult, hogy előkészítse a császári katonaság táborát.

475r-v. 1697.06.29. Jelentés: A győri püspök jezsuita gyóntatója útján tájékoztatta a nunciust, hogy két alkalommal is találkozott a szász választóval, és örömteli fejleményekről fogja tudni értesíteni a nunciust.

479r-480r. 1697.06.29. Jelentés: A lengyel királyválasztás miatt a szász katonaság és a Sziléziában kvártélyozott dán katonaság felfejlődött a lengyel határra. Ez súlyosan érintheti a magyar hadszíntér eseményeit is.

481r-v. 1697.06.29. Hírlap: A szultán elindult Edirnéből, a törökök Vidinnél vernek hidat, ami egy esetleges Erdély elleni betöréssel fenyegethet. Bihács ostroma. Az oroszok nagy hajóhadat gyűjtenek a török ellen.

503r-504v. 1697.07.06. Jelentés: A hegyaljai felkelésről tudósít a nuncius.

507r-511v. 1697.07.06. Jelentés: Beszámol a szász választófejedelem áttéréséről a katolikus hitre a badeni lorettói kápolnában a győri püspök jelenlétében. Melléklete:

516r-v. Beszámoló a szász választó áttéréséről Franz Pröller SJ atyától, Keresztély Ágost győri püspök gyóntatójától.

555r-v. 1697.07.13. Jelentés: Savoyai Jenő veszi át a szász választó helyét, neki lesz alárendelve Commercy tábornok, Caprara pedig az udvarban marad, és a Haditanács munkáját segíti.

559r-560v. 1697.07.13. Jelentés: A győri püspök szerepéről a szász választó konverziójában, és hogy sokak kételkedésében annak őszinteségében. Kétséges a remény a választó feleségének áttérésére.

572r-573r. 1697.07.13. Hírlap: Beszámoló a hegyaljai felkelésről. A szultán folytatta útját Belgrád felé. A török sereg létszáma elmarad az előző éviéktől. A császári sereg átkelt a Száván és betört Bosznia térségébe. Bihács ostromának felfüggesztéséről.

611r-v. 1697.08.03. Hírlap: A szultán megérkezett Belgrádba. Savoyai Jenő herceg Pétervárad térségében táborozik. A hegyaljai felkelést leverték, Sárospatakat visszafoglalták. Keresztély Ágost győri püspök Krakköba indult, hogy találkozzon a lengyel királlyal.

622r-v. 1697.08.03. Jelentés: Davia márki és a török pasa kicserélése.

630r-v. 1697.08.10. Jelentés: A győri püspök krakkói útja kapcsán még mindig a választó áttérésének hitelességéről jelent.

635r-636r. 1697.08.10. Jelentés: Caprara tábornokkal való találkozásáról, ahol a dunai flottiláról és a magyarországi helyzetről beszélgettek.

648r-649r. 1697.08.17. Jelentés: A magyarországi déli frontról. A tokaji református lelkész, aki a hegyaljai felkelés egyik buzdítója volt, az udvarba hozták börtönbe.

654r-656r. 1697.08.17. Jelentés: Beszél a Krakköből visszaérkező győri püspökkel, és egyeztettek az uralkodó katolicizmusáról. Szóba kerül a király feleségének vallása is.

657r-v. 1697.08.17. Hírlap: Andrassy György báró hegyaljai lázadókkal való összeütközéséről. Rabutin generális elindult a fősereggel való egyesülés végett. A konstantinápolyi holland követtől hír érkezett a velencei hajóhad támadásáról a Dardanelláknál.

668r-669r. 1697.08.24. Jelentés: A magyarországi hadi helyzetről jelent.

672r-673v. 1697.08.24. Feljegyzés Albani bíboros részére Keresztély Ágost győri püspök ügyében.

682r-v. 1697.08.31. Jelentés: A magyarországi hadi helyzet alakulásáról.

707r-708v. 1697.09.07. Jelentés: Beszámoló a magyarországi hadi helyzetről.

709r-710r. 1697.09.07. Jelentés: A lengyel követ bécsi tárgyalásairól ír, és ezzel kapcsolatban a magyar hadi helyzet pénzügyi támogatásáról.

718r-v. 1697.09.14. Jelentés: Savoyai Jenő herceg Tisza-menti hadmozdulatairól.

719r-v. 1697.09.14. Jelentés: Egy ágostonos szerzetes, P. Figari ágyú fejlesztéséről, ami nagy segítséget jelenthet a dunai flottának.

726r-727r. 1697.09.14. Jelentés: Az első hír beérkezése a küldönc elindítása utána a zentai győzelemről. Rendkívüli futárral küldve Rómába.

738r-v. 1697.09.15. Jelentés: Beszámoló a zentai győzelemről.

745r-v. 1697.09.21. Jelentés: Gratuláló látogatás I. Lipótnál a zentai győzelem alkalmából.

746r. 1697.09.21. Jelentés: A Krakköba induló győri püspöknek átadta XII. Ince pápa brevét.

752r-v. Relazione della vittoria ottenuta dall'Armi Imperiali contro il Turco sul Tibisco, tradotta dal Tedesco. (Olasznyelvű beszámoló a zentai győzelemről. Másodpéldánya: 760r-v.)

753r-756v. Augusztus 29-szeptember 7. közötti rövid hadijelentések.

757r-759r. Relazione della battaglia (Olasznyelvű beszámoló a zentai csatáról)

761r-v. 1697.09.21. Hírlap: Ünnepi körmenet és Te Deum Bécsben a zentai győzelemre.

764r-766v. Relazione veridica e distinta della segnalata vittoria ottenuta dalle Armi Cesaree (nyomtatvány; beszámoló a zentai győzelemről)

792r-793r. 1697.10.05. Jelentés: A Moszkvába követségbe induló Guarientinek adott instrukcióról és a követség tartalmáról. Melléklete:

- 796r. 1697.09.29. A nuncius által I. Lipótnak benyújtott emlékirat a moszkvai követséggel kapcsolatban a katolikus vallás érdekében.
- 814r. 1697.10.19. Jelentés: A szultán sejtethi a havasalföldi fejedelem és a bécsi udvar kapcsolattartását.
- 815r-v. 1697.10.19. Jelentés: Megbeszélést tartott a Krakóból visszatért győri püspökkel a lengyelországi helyzetről.
- 819r-v. 1697.10.12. Hírlap: A császári sereg boszniai hadműveleteiről. Belgrád környékén katonaságot vonnak össze a törökök, a szultán Konstantinápolyba történő visszatérésének biztosítására.
- 831r-v. 1697.10.26. Jelentés: Újabb megbeszélés a győri püspökkel a lengyelországi helyzetről.
- 833r-835r. 1697.10.26. Hírlap: A boszniai hadműveletekről.
- 882r-884r. 1697.11.02. Hírlap: Kevés hír érkezett a boszniai hadműveletekről és a magyarországi katonaságról.
- 895r. 1697.11.09. Jelentés: A császári sereg boszniai hadműveleteiről.
- 931r-v. 1697.11.23. Jelentés: A magyarországi hadi fejleményekről.
- 952r-v. 1697.11.30. Jelentés: Savoyai Jenő herceg Bécsbe érkezéséről.
- 961r-v. 1697.11.30. Hírlap: Rabutin generális al-dunai hadműveleteiről. Bizonytalan hírek vannak arról, hogy a szultán elhagyta Nist Edirne irányába. Badeni Lajos herceget az udvarba hívták, ahol konferenciát tartanak a jövő évi hadjáratról, Temesvár és Belgrád ostromának tervéről.
- 974r-v. 1697.12.07. Jelentés: A győri püspöknek szóló pápai brévéről.
- 977r-v. 1697.12.07. Hírlap: Egy csasz érkezett Péterváradra, az a hír járja, hogy a Porta küldöttséget indít Bécsbe béke kérésére. A szultán visszatért Edirnébe.
- 988r-v. 1697.12.14. Jelentés: Az 1695-ben a lugosi csatában török fogságba esett Davia márki kiszabadulásáról.
- 993r-v. 1697.12.14. Hírlap: Az a hír terjed, hogy Thököly feleségét a nagyvezír elengedi Bécsbe, hogy a császárnál kegyelmet kérjen, bár nem sok remény van rá. Az Örökös Tartományokban előkészítik a toborzást. Bihács keresztény lakosai, mintegy háromszázan, horvát területen kérnek menedéket.
- 1004r-v. 1697.12.21. Jelentés: Az orosz követ Bécsbe érkezéséről.
- 1008r-v. 1697.12.21. Hírlap: Az erdélyiektől egy küldött érkezett Bécsbe, előadni, hogy az ország képtelen eltartani 11 ezredet. Ugyanez a küldött jelenti, hogy a törökök felégetik Bosznia termékeny vidékeit, ami inkább utal a háború folytatására, mint békekötési kísérletre. Folyik az előkészület a következő hadjáratra Bécsben is.
- 1022r-v. 1697.12.28. Jelentés: Boris Petrovic Seremetev tábornok, orosz követ bécsi tevékenységéről.
- 1025r-v. 1697.12.28. Jelentés: Guarienti moszkvai követnek küldött breveről, ennek kapcsán, hogy még bizonytalan az indulása.
- 1029r-v. 1697.12.28. Hírlap: Rendezték az erdélyi hadi hozzájárulás kérdését. Az Örökös Tartományokban is rendkívüli hadiadót szednek, de eljárást kezdeményeztek egyes commissariusok ellen, akik a lakosság kárára kihágásokat követtek el, ugyanígy Erdélyben is indultak ilyen vizsgálatok.

Vol. 235. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1698)

- 8r-v. 1698.01.04. Jelentés: Kollonics Lipót esztergomi érsek, bíboros tervezete a keresztény foglyok kiszabadítására az oszmán rabságból. Melléklete:
- 19r-22v. Progetto come la Cristianità si possa liberare da' Corsari Barbareschi. (nyomtatvány)
- 17r-v. 1698.01.04. Hírlap: A szultán makacsul folytatni kívánja a háborút. Bécsben Belgrád ostromát tervezik a Birodalomból és az Örökös Tartományokból érkező erősítéssel. A Moldvából Erdélybe visszatérő hat bebörtönzött rebellis elmondta, hogy a törökökhöz menekült felkelők nagyon rossz körülmények között vannak.
- 34r-v. 1698.01.11. Jelentés: A győri püspöknek küldött jelentés ügyében. Ennek melléklete:
- 52r. 1697.12.18. Keresztély Ágost győri püspök levele Andrea Santacroce nunciushoz.
- 54r-v. 1698.01.11. Hírlap: Elindult Ignazio Guarienti kijelölt moszkvai császári követ kísérete és felszerelése. A tatár kán Budzsákba érkezett, és tovább indul a Portára a hadjárat ügyében tartott tanácskozássra.
- 75r-v. 1698.01.18. Hírlap: Erdélyben a katonaság morgolódik a zsold miatt, de a tisztek igyekeznek elejét venni minden lázongásnak, hogy folytonos készütségben lehessenek egy esetleges tatár betörés esetén.
- 96r-v. 1698.01.25. Hírlap: Bécsben is tovább folynak a hadi előkészületek, mivel a szultán továbbra sem kíván békét.
- 104r. 1698.02.01. Jelentés: P. Figari ágostonos szerzetes is megkapta Kollonics tervezetét a keresztények tengeri kiszabadításáról, és véleményezi azt.
- 147r-v. 1698.02.08. Hírlap: A törökök igen készülődnek. Az oroszok Krím ellen készülnek. A lengyel királyhoz Styrum grófot küldték egyeztetésre a hadjárat ügyében. Folyik a császári hadiflotta és a tüzérség fejlesztése. Bécsben egy hadi különpenztárat alakítottak ki, hogy a katonaság fizetését minden hónapban pontosan folyósítsák. Ignazio Guarienti császári követ elindult Moszkvába.
- 158r-v. 1698.02.15. Jelentés: Egy beérkező konstantinápolyi levél egyértelművé tette, hogy hamisak azok a hírek, hogy a török békét kíván. Melléklete:
- 163r-v. 1697.12.27. A konstantinápolyi levél részlete.
- 182r-v. 1698.02.15. Hírlap: A raguzai császári rezidens jelentése szerint a szultánt letaszították a trónról és bebörtönözték. Utóda öccse lehet, aki jobban hajlik a békére. A hírek azonban bizonytalanok. Styrum gróf még

nem tudott elindulni Lengyelországba a hadielőkészületek egyeztetése végett, mivel az utak jegesek. Zajlik a hadiflotta és a tüzérség fejlesztése és előkészítése.

196r. Feljegyzés: 1698.03.15. A Konzisztoriális Kongregáció titkárságának átirata az Államtitkársághoz a pécsi püspökség ügyében. Melléklete:

197r-v. 1698.02.05. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök levele XII. Incéhez.

198r. Kollonics Lipót esztergomi érsek oklevele.

200r-v. 1698.01.03. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök levele XII. Incéhez.

206r-v. 1698.03.01. A badeni herceg várható érkezéséről a hadjáratról való tanácskozásra. A bajor választófejedelem lehet, hogy személyesen jön a frontra, ha Belgrád ostromáról határoznak.

212r-v. 1698.03.01. Hírlap: Mérséklődnek a hírek a szultán trónfosztásáról. Folynak a török előkészületek az új hadjáratra. Néhány új gyalogos ezred felállításáról döntöttek, a zsold felét az ezredesek, a felét az Udvari Kamara fizeti. A bajor választó is ígért három ezer lovast.

233r-v. 1698.03.08. Hírlap: Folyik nyolc új hadihajó építése, valamint a felszerelések összeállítása, lőporból van hiány. A dán és brandenburgi katonaság magyarországi kvártélyozásáról. Belgrádban erősítési munkák folynak.

253r-v. 1698.03.15. Hírlap: A szultán idegenkedik a békétől, és mindent megtesz a hadi előkészületekért.

276r-v. 1698.03.22. Hírlap: Az Örökös Tartományok és Erdély hozzájárulását meghatározták, a Magyar Királyság tekintetében Kollonics bíboros-érsek Pozsonyba utazott tárgyalni. A katonaság toborzása is folyik. A törökökhöz menekült magyar rebellesek Suceavát és más lengyelek által őrzött területeket fenyegetnek.

289r-v. 1698.03.29. Hírlap: A hadi előkészületekről szól.

306r-v. 1698.04.05. Hírlap: Az Örökös Tartományokban megkezdődött a hadiadó beszédése, Kollonics döntése alapján a Magyar Királyságnak kétmilliót kell befizetnie.

327r-v. 1698.04.12. Hírlap: Ismét Savoyai Jenő fogja irányítani a magyar hadakat. A törökök a Bosznia környéki kisebb erősségeket fenyegetik. Folyik Belgrád megerősítése.

341r-344r. 1698.04.19. Jelentés: Ismét Radanay Mátyás Ignác ügyében ír a nuncius.

349r-v. 1698.04.19. Hírlap: Jelentősen megerősítette katonaságát az oszmán sereg Belgrádban és Boszniában, így a keresztény helyőrségeket is ellátják új katonasággal és municióval. Jelentős számú magyar rebellis és török sereg lépte át a Dunát Orsovánál, Temesvárra vittek ellátmányt.

386r-v. 1698.05.03. Hírlap: Kollonics érsek-bíboros javaslata jóváhagyást nyert a magyar vármegyék hozzájárulása tárgyában, bár folyamatos a panasz ellene. Folyamatosan indítják a toborzott katonaság Magyarországra. Eddig nem észleltek jelentősebb mozgást török részről, kivéve Erdélyben, mivel Moldovában két ezer ökröt és szekereket készítenek elő.

387r-v. 1698. 05.03. Hírlap: A törökkel kötendő béke pontjainak első javaslatai.

398r-v. 1698.05.10. Jelentés: A bécsi velencei követet rendelték ki a Velencei Köztársaság részéről béketárgyalásra.

402r-403v. 1698.05.10. Jelentés: Kollonics bíboros-érsek levelet írt a pápának a hadi segély elosztásáról. Ezzel kapcsolatban felmerül a protestáns segédhadak fizetésének kérdése is. Mellékletében:

406r-v. 1698.05.03. Kollonics Lipót bíboros-érsek levele Andrea Santacroce nunciushoz.

418r-v. 1698.05.17. Jelentés: Savoyai Jenő herceg marad a magyarországi hadak főparancsnoka.

419r. 1698.05.17. Jelentés: A pápai segélyből visszamaradó 100 ezer forint kifizetéséről.

424r-v. 1698.05.17. Hírlap: A magyarországi hadi készülődésről.

432r-v. 1698.05.24. Jelentés: Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügyében.

437r-v. 1698.05.24. Hírlap: Magyarországi hadi készülődésről. Moldovában, Havasalföldön és Boszniában már mozgolódnak a törökök.

447r-v. 1698.05.31. Hírlap: Magyarországi hadi készülődésről. Besztercén tűz volt.

465r-466r. 1698.06.07. Hírlap: Magyarországi hadi készülődésről.

473r-474r. 1698.06.14. Jelentés: A pápai segély szétosztásáról.

479r-v. 1698.06.14. Hírlap: Herberstein ezredes Karánsebesről elindult Temesvár felé. Újpalánk újjáépítését a keresztény csapatok képtelenek megakadályozni a Duna magas vízállása miatt.

501r-v. 1698.06.21. Hírlap: Magyarországi hadi hírekről.

509r-510v. 1698.06.28. Jelentés: Megérkezett I. Péter orosz cár Bécsbe.

514r-v. 1698.06.28. Hírlap: Magyarországi hadi hírekről.

539r-540r. 1698.07.05. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról és a Krím-félszigetről.

565r-v. 1698.07.12. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

585r-v. 1698.07.19. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

603r-605r. 1698.07.26. Jelentés: Az orosz cár bécsi programjai között említi, hogy I. Péter átutazott rövid időre Pozsonyba, és ott megtekintette a dunai hadihajók felkészítését.

606r-v. 1698.07.26. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

614r. 1698.08.02. Jelentés: Savoyai Jenő herceg elutazott a magyar hadszíntérre.

628r-v. 1698.08.02. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

647r-v. 1698.08.09. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról. Huszt környékén rebellisek pusztítottak, de a huszti várkapitány szétverte őket.

664r-v. 1698.08.16. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

674r-v. 1698.08.23. Jelentés: A katolizált Horn gróf részére kér engedélyt misézni. Kollonics Lipót bíboros-érsek tájékoztatása szerint a gróf egy magyarországi ispotályban szolgál álnéven.

678r-679v. 1698.08.23. Jelentés: Az oszmánokkal való béketárgyalások előkészítéséről.

680r-v. 1698.08.23. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

687r-688v. 1698.08.30. Jelentés: Hamarosan kiválasztják a császár követeit a törökkel való béketárgyalásra.

692r-694r. 1698.08.30. Jelentés: A béketárgyalások előkészítéséről.

701r-v. 1698.08.20. Beszámoló: Külön emlékirat a bogácsi keresztény táborból.

702r-v. 1698.08.30. Hírlap: Beszámoló a magyarországi hadi hírekről.

709r-710r. 1698.09.06. Jelentés: A béketárgyalások előkészítéséről.

720r-722r. 1698.09.06. Jelentés: VI. Peter Ignatius szír pátriárka kérése a nunciushoz, hogy a béketárgyaláson kerüljön szóba a még Oszmán Birodalomban élő keresztények vallásszabadsága.

723r-v. 1698.08.27. Beszámoló: Külön emlékirat a kobillai keresztény táborból.

724r-v. 1698.09.06. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

732r-v. 1698.09.13. Jelentés: A béketárgyalás előkészületeiről. Melléklete:
739r-v. A nuncius emlékirata a császárhoz az Oszmán Birodalomban élő keresztényeket illetően.

740r-v. 1698.09.03. Beszámoló a keresztény táborból.

741r-v. 1698.09.13. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

750r-v. 1698.09.12. Beszámoló a becskerekai keresztény táborból.

751r-v. 1698.09.20. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

763r-764r. 1698.09.27. Jelentés: A béketárgyalások előkészítéséről és a keresztények védelméről. Ennek melléklete:
765r-771v. Az Oszmán Birodalomban élő keresztényeket érintő főbb kérdésekről szóló egyeztetések a béketárgyalásokat előkészítendő:
- Consultatio pro secura subsistentia Sac. Romanae Catholicae Religionis Nostrae instituendae sub Imperio Ottomanico.
- Consultatio pro secura liberatione captivorum utriusque Imperii sive lytro.

776r-v. 1698.09.27. Hírlap: Hadi hírek Magyarországról.

785r. 1698.10.04. Jelentés: A béketárgyalásokra küldött császári és velencei követek még az udvarban vannak, húzódik a tárgyalások kezdése.

798r-v. 1698.10.11. Jelentés: A császári audiencián szóba került a kereszténység érdekeinek védelme a törökkel kötendő béketárgyaláson.

801r-v. 1698.10.11. Jelentés: Elindultak a császári és velencei követek a béketárgyalásokra.

816r-817r. 1698.10.18. Jelentés: az Oszmán Birodalom területén élő keresztényes védelméről.

825r-v. 1698.10.25. Jelentés: Beszélt a velencei követtel és Kaunitz gróffal Scio szigetének és Konstantinápoly katolikusairól.

832r-833r. 1698.10.25. Hírlap: A császári követek megérkeztek Futakra, ahonnan Schlick gróf és Marsigli gróf átmentek Savoyai táborába egyeztetni.

841r-v. 1698.11.01. Jelentés: A béketárgyalások kapcsán némi ellentét alakult ki az orosz és a lengyel követ között a precedenciáról.

843r-845r. 1698.11.01. Jelentés: Az uralkodói audiencián szóba kerültek a béketárgyalások, főleg a lengyelek viszonylatában.

846r-847r. 1698.11.01. Hírlap: A déli hadszíntérről befutó hírek szerint életbe lépett a tűzszünet. A konstantinápolyi angol követ titkára átment Futakra, hogy a közvetítők már átlépték a Szávát. Karlócán megkezdődött a konferencia helyszínének előkészítése. A lengyel és orosz képviselők megérkeztek Péterváradra, a török megbízottak pedig Szalánkeménre.

856r-v. 1698.11.08. Jelentés: Beszámol Carlo Ruzzini velencei követnek hozzá írt leveléről a béketárgyalásokról.

862r-v. 1698.11.08. Nyomtatott hírlap: Foglio straordinario 8 Novembre 1698. Diario distinto di quanto é passato circa il Congresso per la Pace colla Porta Ottomana, dalli 22 sin'alli 30 di Ottobre 1698.

891r-893v. 1698.11.22. Jelentés: Az ír katolikusok ügyében szóba kerül az angolok "fenyegetése" a sziléziai és magyarországi protestánsokkal.

901r. 1698.11.29. Jelentés: Nem érkezett újabb hír a béketárgyalásokról.

903-904r. 1698.11.29. Jelentés: Kaunitzcal tárgyalt a lengyelek ügyében a béketárgyalások kapcsán. Ennek mellékletében:
912r-934v. 1698. évi levelezés a császár és a lengyel király között a szövetség és a béketárgyalások miatt.

935r-v. 1698.11.29. Hírlap: Beszámol arról, hogy november 13-án megkezdte üléseit a békekonferencia.

945r-v. 1698.12.06. Jelentés: A velencei követtől szerzett információit jelenti a béketárgyalásról.
953r-v. 1698.12.06. Hírlap: Röviden ír a békekonferencia ülészakairól.
963r. 1698.12.13. Jelentés: Megérkezett előző este Varsóból a győri püspök.
970r-v. 1698.12.13. Hírlap: Karlócáról Bécsbe érkezett személyes egyeztetésre Marsigli. Küldi az újabb ülészakokról szóló diáriumot.
994r-995v. 1698.12.20. Jelentés: A nuncius megbeszélése a győri püspökkel a kölni útvjáról és a lengyel király és királyné számára utólagos dispensatio megadására, mert evangélikusként közeli rokonokként kötöttek házasságot.
996r-v. 1698.12.20. Hírlap: I. József magyar király esküvőjének előkészületei. A béketárgyalások jól haladnak, lényegében a határok megszabása van hátra, más pontokban már megállapodtak.
1014r-v. 1698.12.27. Hírlap: A római királyné érkezéséről. Marsigli visszaindult Karlócára.

Vol. 236. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1699)

3r. 1699.01.03. Jelentés: Nincs új híruk a béketárgyalásokról, amióta Marsigli visszaindult Karlócára.
19r-v. 1699.01.10. Hírlap: A velencei és az orosz követ is gyorsfutárt indított uralkodójukhoz bizonyos békepontok miatt.
30r. 1699.01.17. Jelentés: A holland követ révén úgy értesültek, hogy január 26-án fogják aláírni a békét.
32r-v. 1699.01.17. Hírlap: Lényegében már csak a velenceieket érintő pontokról folyik a vita a békekonferencián.
62r-63r. 1699.01.31. Jelentés: Beszámol a béke aláírásáról.
66r-v. 1699.01.31. Hírlap: A béke aláírásáról. Már csak Velencével kell aláírni a békekötést.
74r. 1699.02.07. Jelentés: Arról, hogy már csak a velenceiekkel van függőben a török béke.
75r-v. 1699.02.07. Jelentés: Beszámol a Bécsbe akkreditált követeknek a békekötés után az uralkodónál tartott audienciájáról.
84r-v. 1699.02.07. Hírlap: A békekonferencia küldöttei hamarosan elhagyják Karlócát. A közvetítők Belgrádban, a velencei követ Péterváradon várja ki a Velencei Köztársaság döntését. A békepontok kihirdetése még nem történt meg. Az angol követ titkára átutazott Bécsen Anglia irányába, a békekötés hírére viszi a brit uralkodónak.
93r-v. 1699.02.14. Jelentés: A békepontok közül a 12. és 13. pontokról ír, amely a katolikus vallást érintik.
134r-v. 1699.02.28. Hírlap: Az orosz követ Eszéken van, a császári követek 13-án már Kecskemétre érkeztek. A karlócai építményt, ahol a békét megkötötték, ferences atyáknak adományozták, akik S. Maria della Pace kápolnává alakították, és már miséztek is benne.
144r-v. 1699.03.07. Hírlap: Az orosz követ is megérkezett Bécsbe, majd folytatja útját hazájába. Pálffy Miklós gróftól a császári drabantos testőrség kapitányává nevezték ki. Belgrádban megegyeztek a velencei és török követek is a békéről.
154r-v. 1699.03.14. Jelentés: A Karlócáról visszatérő Öttingen gróffal beszéltek a békéről és a katolikusokat érintő pontokról. Várhatóan Öttingent küldik konstantinápolyi követnek.
155r. 1699.03.14. Jelentés: A békekötést követően tartott Te Deumról.
156r-v. 1699.03.14. Hírlap: A ratifikált békeokmányok kicseréléséről. Az orosz követ még Bécsben van.
168r-v. 1699.03.21. Hírlap: Öttingen már Bécsben van, de Schlick gróf Szegeden maradt, és ott várja be a császári delegáció titkárát, aki a békeokmányokat kicseréli. A karlócai házat a ferencesek kapták meg és alakították át kápolnává, sokan kezdtek a közelében építkezni. Carlo Ruzzini velencei követ is várhatóan hamarosan visszatér Magyarországról.
180r-181r. 1699.03.28. Jelentés: A Karlócáról visszatérő velencei követtel, Carlo Ruzzinivel is beszél a katolikus vallást érintő 12-13. békepontokról.
182r-v. 1699.03.28. Hírlap: Az orosz követ az udvari búcsúaudienciákat követően elindult Oroszországba. Ruzzini, velencei követ is visszatért Magyarországról. A szultán által aláírt békeokmány már megérkezett Belgrádba, a békeokmányok kicserélésre valószínűleg Szalánkeménél fog sor kerülni. Felmerült, hogy hamarosan összehívják a magyar országgyűlést.
200r-201r. 1699.04.04. Hírlap: A konstantinápolyi angol követ titkára már visszaért Bécsbe, és folytatja útját Belgrádba a követhoz. A velencei követ is búcsúaudiencián volt és elindult vissza Velencébe. A közvetítők is hamarosan visszaindulnak Konstantinápolyba. Belgrádba megérkeztek a török megbízottak a határ kijelölésére. Péterváradról írják, hogy a környékre már elkezdtek visszatérni az elmenekült lakosok.
209r-v. 1699.04.11. Jelentés: A katolikusok helyzetéről és helyzetük garanciáiról az Oszmán Birodalomban a békekötés után.
216r-v. 1699.04.11. Hírlap: A déli határ mentére nemcsak a korábbi, elmenekült lakosság kezd el visszatérni, hanem sok német telepes is szeretne ott letelepedni.
250r-v. 1699.04.25. Hírlap: A segédhadak megkezdték visszatérésüket országaikba. Kollonics bíboros visszatért Pozsonyból, ahol a nagyhéti liturgiát tartotta.
258r. 1699.05.02. Jelentés: Beszámol a velencei-török békéről. Ennek melléklete:

- 262r-269v. Trattato di pace tra l'Eccelso Imperio Ottomano, e la Serenissima Republica di Venezia. (nyomtatvány)
- 259r-v. 1699.05.02. Hírlap: Péterváradról jelentik, hogy a határmegállapításra kiküldött megbízottak hamarosan megkezdik a munkát a Szerémségben.
- 278r-v. 1699.05.09. Jelentés: Efreim Bagnanin szerb görög katolikus püspök ügyében. A püspök több alkalommal misézett a császári udvarban, és Kollonics bíboros is pártfogolja.
- 288r-289r. 1699.05.09. Hírlap: A szlavóniai határkijelölési munkákról.
- 325r-v. 1699.05.30. Hírlap: Brassói tűzvészről is ír.
- 333r-334r. 1699.06.06. Jelentés: Telekessy István egri püspöki kinevezéséről.
- 367r-v. 1699.06.20. Jelentés: Ljubibratic Petar bazilita szerzetes püspöki kinevezéséről.
- 435r-436r. 1699.07.25. Jelentés: A császár a Szentszéktől kér P. Gabriele da Nizza ferences szerzetes számára egyházi javadalmat, mivel a barát nagy segítségére volt a császári tüzérsegnek.
- 444r-v. 1699.08.01. Jelentés: Keresztély Ágost győri püspök várható államtanácsosi kinevezése. Várhatóan a magyarországi ügyeket intéző bizottság élére is kinevezik, így Pozsonyban tarthatja székhelyét, közel egyházmegyéjéhez.
- 448r-v. 1699.08.01. Hírlap: Beszámol a békekötés után tartott első eszéki vásárról, ahová Belgrádból is érkeztek kereskedők.
- 521r-v. 1699.09.12. Hírlap: Belgrádba szállítottak több német tisztet, akik még 1695-ben estek fogságba. Várhatóan szabadon engedik őket.
- 530r. 1699.09.19. Jelentés: Ismét a magyarországi szerb püspök, Efraim Banjanin ügyében ír.
- 539r-542v. 1699.09.26. Jelentés: P. Gabriele da Nizza ferences szerzetes számára kért egyházi javadalom ügyében.
- 552r-v. 1699.10.03. Jelentés: Ismét P. Gabriele da Nizza OFM ügyében.
- 615r-616v. 1699.11.07. Jelentés: Ismét P. Gabriele da Nizza OFM ügyében.
- 647r-648r. 1699.11.21. Hírlap: Benne röviden írják, hogy Keresztély Ágost győri püspök visszatért Bécsbe Kölnből.
- 669r. 1699.11.28. Jelentés: A magyarországi hadügyi reformok tervéről ír.
- 688r. 1699.12.10. Jelentés: Beszámol I. József római és magyar király kislányának születéséről.

Vol. 237. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1700)

- 95r-96r. 1700.03.06. Hírlap: A gyulafehérvári erdélyi országgyűlés elfogadta Rabutin generális javaslatait a katonai hozzájárulások mértékéről.
- 188r-189v. 1700.05.01. Hírlap: Visszatért Lengyelországból Keresztély Ágost győri püspök, és tájékoztatta az uralkodót a varsói eseményekről.
- 226r-227r. 1700.05.22. Hírlap: Ismét felmerült egy rendi gyűlés összehívása Pozsonyba az ország kormányzásáról.
- 349r-v. 1700.08.07. Hírlap: Esterházy Pál nádor és felesége közötti családi civakodásról és állítólagos mérgezési kísérletről is írnak.
- 372r-v. 1700.08.22. Hírlap: Esterházy Pál nádor és felesége közötti családi civakodásról írnak ismét, Thököly Éva azzal vádolja férjét, hogy az megölte első feleségét.
- 382r-383r. 1700.09.04. Jelentés: Caprara tábornok siklósi egyházi alapítványairól.
- 385r-386v. 1700.09.04. Jelentés: a zágrábi és boszniai püspökök közötti vitáról.
- 396r-v. 1700.09.11. Jelentés: Caprara tábornok siklósi egyházi alapítványairól.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

Vol. 43. Registro di Lettere scritte dal S. Card. Spada a Mons. Santacroce Arciv. di Seleuceia Nunzio Apostolico in Vienna

Spada bíboros-államtitkár levelei Santacroce bécsi nunciushoz 1696–1700.

Vol. 219.

Spada bíboros-államtitkár titkosírással küldött utasításai a bécsi nunciushoz (1691–1700)

Vol. 221.

A bécsi nuncius által a bíboros-államtitkárnak titkosírással küldött jelentéseinek feloldása (1695–1697)

Vol. 222.

A bécsi nuncius által a bíboros-államtitkárnak titkosírással küldött jelentéseinek feloldása (1698–1700)

Vol. 234. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1697)

A bécsi nuncius jelentései, levelei a bíboros-államtitkárnak 1697. január – december.

Vol. 235. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1698)

A bécsi nuncius jelentései, levelei a bíboros-államtitkárnak 1698. január – december.

Vol. 236. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1699)

A bécsi nuncius jelentései, levelei a bíboros-államtitkárnak 1699. január – december.

Vol. 237. Lettere di Mons. Nunzio in Vienna (1700)

A bécsi nuncius jelentései, levelei a bíboros-államtitkárnak 1700. január – december. (Az 1700. október-november időszakra hiányoznak a levelek, mert a széküresedés, a sede vacante idején a bíborosi kollégium dékánjának kézbesítették a nuncius jelentéseit)

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

Indice dei Fondi e relativi mezzi di descrizione e di ricerca dell' Archivio Segreto Vaticano 2014

http://www.archiviosegretovaticano.va/content/dam/archiviosegretovaticano/documenti/Indice dei Fondi e relativi mezzi di descrizione e di ricerca_2014.pdf

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

A Vatikáni Titkos Levéltár segédkönyveket őrző termében (Sala di Indici) az 1027. számú jegyzék (gépiratos, belső használatra).

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio Segreto Vaticano

neve (magyarul): Vatikáni Titkos Levéltár

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Archivio Concistoriale	ASV, Arch. Concist.
	magyar	Konzisztoriális Kongregáció Levéltára	
(Állag)	eredeti	Acta Camerarii	ASV, Arch. Concist., Acta Camerarii
	magyar		
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	16 – 19. sz.	
Terjedelem:		
Terjedelem (raktári egység szám):	kb. 50 kötet	Az alább jelzett magyar vonatkozású iratok
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		Kb. 150

b) Az fond/állag rövid leírása:

A Konzisztoriális Kongregáció levéltára a 16–19. századig tartalmaz iratanyagot. Elsőrangú forrása a püspöki kinevezések szentszéki megerősítésére, ezek eljárására, illetve fontosabb egyházmegyei adminisztrációs ügyek (pl. egyházmegyék szétválasztása, átszervezése) kánonjogi vizsgálatának. Ezen belül is fontos a pápai konzisztóriumok jegyzőkönyvi sorozata, amely a pápa személyes jelenlétében döntött az egyes bíborosok referálása után a püspökjelöltek megerősítéséről. A jegyzőkönyv-sorozat több állag köteteiből rekonstruálható (Acta Camerarii, Acta Miscellanea, Acta Vicecancellarii, stb.). XII. Ince pápa időszakának utolsó előtti évéig terjedő kötet az Acta Camerarii 24. kötetében található.

Ebben a hungarika-jelentésben XII. Ince pápa időszakának 1691–1699 közötti magyar vonatkozásait gyűjtöttem össze. Közlöm a foliószámot, az időpontot, a referáló bíboros személyét és a döntés rövid tartalmát.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

Az anyag középszinten rendezett. Az Acta Camerarii kötetei nem alkotnak időrendileg egységes sorozatot, hanem több más állaggal együtt rekonstruálható belőlük a kora újkori pápaság időszakának konzisztoriális döntéshozatala.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

Vol. 24.

28r. 1692.10.06. José Sáenz de Aguirre bíboros Francesco Maria Medici bíborost helyettesítve referálja a tinini püspökségre Esterházy Miklóst, miután Jaklin Balázs tinini püspök a nyitrai püspökségre nyert áthelyezést.

104r. 1694.11.08. Francesco del Giudice bíborost jelölik ki a zágrábi püspökség ügyében referensnek.

105r. 1695.01.10. Girolamo Casanate bíboros Francesco del Giudice bíborost helyettesítve referálja a zágrábi püspökségre Sztjepan Seliscevicet, miután Aleksandar Ignacije Mikulic püspök meghalt.

121r. 1695.08.22. XII. Ince pápa feloldja a kalocsa-bácsi érseki széktől Kollonics Lipót bíborost, és a Széchényi György halálával megüresedett esztergomi székbe helyezi át I. Lipót magyar király ajánlására.

126r-v. 1695.11.14. Francesco del Giudice bíboros Francesco Maria Medici bíborost helyettesítve referálja a váci püspökségre Dvornikovich Mihály csanádi püspököt, miután Balogh Miklós püspök meghalt.

141v. 1696.04.11. Francesco del Giudice bíboros referálja a tinini püspökségre Franz Ferdinand Rumelt, miután Esterházy Miklós meghalt.

142r. 1696.04.11. Francesco del Giudice bíborost jelölik a nyitrai püspökség ügyében referensnek.

146r. 1696.06.18. XII. Ince pápa maga referálja a győri püspökségre Keresztély Ágost száz-zeitzi herceget, miután Kollonics Lipótot áthelyezték az esztergomi érseki székbe.

150r. 1696.06.18. Francesco del Giudice bíboros referálja a nyitrai püspökségre Mattyasovszky Lászlót, miután Jaklin Balázs meghalt.

156r. 1696.09.24. Francesco del Giudice bíborost jelölik a kalocsa-bácsi főegyházmegye és az erdélyi egyházmegye ügyében referensnek.

162r. 1697.01.14. Francesco del Giudice bíboros referálja az erdélyi püspökségre Illyés Andrást, miután Náprághy Demeter és Kada István püspökök meghaltak.

172v. 1697.07.01. Francesco de Giudice bíboros referálja a kalocsa-bácsi érseki székbe Széchényi Pál veszprémi püspököt, akit a veszprémi egyházmegye adminisztrátorának is megerősítenek.

173r. 1697.07.01. Majthényi László halálával megüresedett szerémi püspöki székben Jány Ferencet erősítik meg.

227r-v. 1699.09.07. A Széchényi Pál veszprémi püspöki székbe történt áthelyezésével megüresedett pécsi püspöki székben Radanay Mátyás Ignácot erősítik meg.

228v. 1699.09.07. Francesco del Giudice bíborost jelölik az egi püspökség ügyében referensnek.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

Vol. 24.

XII. Ince pápa (1691–1700) időszakából az 1691–1699 között tartott pápai konzisztóriumok jegyzőkönyve.

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

Indice dei Fondi e relativi mezzi di descrizione e di ricerca dell' Archivio Segreto Vaticano 2014

http://www.archiviosegretovaticano.va/content/dam/archiviosegretovaticano/documenti/Indice deiFondi-relativi-mezzi-descrizione-ricerca_2014.pdf

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

Sussidi per la consultazione dell'Archivio Vaticano. Lo Schedario Garampì – Registri Vaticani – Registri Lateranensi – Rationes Camerae – Inventario del Fondo Concistoriale.

Roma, 1926. (Studi e Testi, 45)

Sussidi per la consultazione dell'Archivio Vaticano. Lo Schedario Garampi - I Registri Vaticani - I Registri Lateranensi – Le «Rationes Camerae» - L'Archivio Concistoriale. Bővített kiad. Szerk.: G. Gualdo. Città del Vaticano 1989 (Collectanea Archivi Vaticani, 17)

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Biblioteca Apostolica Vaticana

neve (magyarul): Vatikáni Apostoli Könyvtár

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Barberiani latini	BAV, Barb. Lat.
	magyar		
(Állag)	eredeti		
	magyar	(Carlo Barberini bíboros levelezése)	
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	17-18. sz.	
Terjedelem:	Kb. 120 kötet	
Terjedelem (raktári egység szám):		
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		

b) Az fond/állag rövid leírása:

A Barberiani latini a Barberini-család hatalmas könyvtárának latin kéziratgyűjteményét őrzi VIII. Orbán pápa (1623–1644) és családjának bíboros tagjai hagyatékából.

A jelen hungarika-gyűjtés Carlo Barberini bíboros (1630–1704), lengyel protektor levelezéséből válogatott magyar anyag.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

Az anyag rendezett, ezen belül külön alsorozatot alkotnak a lengyel uralkodókkal (III. Sobieski János, II. Ágost), a Barberini-család különböző udvarokban élő ágenseivel, a lengyel püspöki kar tagjaival és más egyházi személyekkel való levelezés.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

Barb. Lat. vol. 6564. (*Maurizio Vota SJ lengyel királyi gyóntató levelei Carlo Barberini bíboroshoz*)

94r-v. 1697.06.25. A lengyel királyválasztás esélyeit latolgatja. Fleming ezredes bemutatta Keresztély Ágost győri püspök levelét Frigyes Ágost szász választófejedelem áttéréséről.

109r. 1697.08.17. A győri püspök részletes beszámolót fog küldeni a koronázásról.
110r-111v. 1697.09.21. Beszámol arról, hogy a győri püspökkel jó barátságba került, együtt étkeznek, amikor a püspök a lengyel királyi udvarban tartózkodik.
172r-173v. 1698.07.01. A lengyel király azt reméli, hogy királyi jelölésre a pápa a passauai püspököt, ill. saját elhatározásból (motu proprio) a győri püspököt is bíborosi rangra emeli.

Barb. Lat. vol. 6565. (*Maurizio Vota SJ lengyel királyi gyóntató levelei Carlo Barberini bíboroshoz*)

55r-56v. 1699.07.01. A győri püspök Karlsbadba ment fürdőre. A lengyel diéta végeztével II. Ágost valószínűleg Szászországba megy. Reméli felesége, Christiane von Brandenburg-Bayreuth katolizálását is.
102r. 1700.02.24. Ismertette a királlyal Barberini bíboros választát a lengyel király bíboros-jelölési jogáról.
151r-152v. 1700.09.25. Ismertette a királlyal, hogy Barberini bíboros mennyit fáradozott a győri püspök bíborosi kinevezéséért.
154r-155v. 1700.10.06. Tudatta a királlyal, hogy XII. Ince pápa jobban van. Reméli, hogy egy újabb konzisztóriumon megtörténik a győri püspök bíborosi kinevezése.
161r. 1700.11.10. Az uralkodó írni fog a bíborosi Szent Kollégiumnak, kifejezve részvétét XII. Ince elhunytá miatt. Sajnálatát fejezi ki, hogy a győri püspök bíborosi kinevezésének elmaradása miatt.

Barb. Lat. vol. 6626. (*II. Ágost lengyel király levelei Carlo Barberini bíboroshoz*)

8r-v. 1698.02.26. Barberini bíboros figyelmébe ajánlja unokatestvérét, Keresztély Ágost győri püspököt, remélve, hogy a pápa saját indíttatásból bíborossá nevezi ki.
18r-19v. 1698.05.06. Ismét a győri püspök és a passauai püspök esetleges bíborosi kinevezéséről ír.
122r. 1700.08.08. A győri püspök bíborosi jelölését támogatandó ír.
123r. 1700.08.03. A győri püspök bíborosi jelölését támogatandó ír.
128r-129v. 1700.11.08. XII. Ince pápa halála alkalmából ír, röviden kitér Keresztély Ágost, győri püspök elmaradt bíborosi kinevezésére.

Barb. Lat. vol. 6647. (*Püspökök levelei Caro Barberini bíboroshoz*)

135r-136v. 1698.01.23. Keresztély Ágost győri püspök levele a bíboroshoz különböző lengyel ügyekben.
137r. 1698.03.05. Keresztély Ágost levele a bíboroshoz unokatestvére, II. Ágost lengyel király szentszéki megerősítése kapcsán.
138r. 1698.03.07. Keresztély Ágost levele a bíboroshoz, hogy visszatért Rómából Le Jay, a király szárnysegédje, az örömteli hírrrel, hogy a Szentszék is elismeri lengyel királynak II. Ágostot.

Barb. Lat. vol. 6653. (*Barberini bíboros levelei*)

36r-37r. 1698.04.13. A lengyel királynak: A győri és passauai püspökök bíborosi jelöléséről ír.
55v-57v. 1698.05.17. Solsona püspöknek, bécsi spanyol követnek: A Szentszék álláspontja szerint alkalmatlan az idő a lengyel király bíborosi jelölésére.
68v-69r. 1698.05.30. A lengyel királynak: A Szentszék álláspontja továbbra is változatlan a bíborosi jelölések kapcsán.

Barb. Lat. vol. 6654. (*Barberini bíboros levelei*)

33r-34r. 1700.05.22. Keresztély Ágost győri püspöknek: A passauai püspök visszalépésével a lengyel király öt jelöli bíborosnak. A pápának erről beszámolt az audiencián és átnyújtotta II. Ágost levelét.
34v-35v. 1700.05.22. A lengyel királynak: Beszámol neki is a pápai audienciáról.
36r. 1700.05.22. Maurizio Vota jezsuita atyának: Beszámol neki is a pápai audienciáról.
41r. 1700.05.29. I. Lipót császárnak: Megkapta a császár levelét, melyben támogatja II. Ágost lengyel király bíborosi jelölését a győri püspök javára.
42r. 1700.05.29. Keresztély Ágost győri püspöknek: A bíborosi jelöléséről.
49r-50v. 1700.06.26. Maurizio Vota jezsuita atyának: Beszámol az új bíborosi kinevezésekről, és hogy a pápa most nem tudta figyelembe venni a lengyel király jelölését. Elképzelhető, hogy a két in pettore fenntartott bíboros egyike a győri püspök.
50v-53r. 1700.06.26. Keresztély Ágost győri püspöknek: Beszámol az új bíborosi kinevezésekről, és hogy a pápa most nem tudta figyelembe venni a lengyel király jelölését. Elképzelhető, hogy a két in pettore fenntartott bíboros egyike a győri püspök.
53r-55v. 1700.06.26. A lengyel királynak: Beszámol az új bíborosi kinevezésekről, és hogy a pápa most nem tudta figyelembe venni a lengyel király jelölését. Elképzelhető, hogy a két in pettore fenntartott bíboros egyike a győri püspök.

69v-70v. 1700.08.14. Keresztély Ágost győri püspöknek: Beszámol XII. Ince pápa egészségi állapotáról. Az *in pettore* bíborosságról is ír.

73v-74r. 1700.08.21. Maurizio Vota jezsuita atyának: Az *in pettore* bíborosság lehetőségéről ír.

74v-75r. 1700.08.28. Maurizio Vota jezsuita atyának: Az *in pettore* bíborosság lehetőségéről ír, továbbá, hogy Alderano Cybo bíboros halálával ismét újabb üresedés van a bíborosi kollégiumban.

78v-79v. 1700.09.24. Maurizio Vota jezsuita atyának: A pápa már nagyon rossz állapotban van, felvette az utolsó szentséget. Nem sok esély van rá, hogy a pápa nyilvánosságra hozná a két *in pettore* bíboros nevét, vagy betöltené a Cybo és Francesco Buonvisi bíborosok halálával megüresedett bíborosi helyeket.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

Barb. Lat. 6564. Lettere autografe di Carlo Maurizio Vota (1691–1698)

Vota jezsuita szerzetes, királyi gyóntató, királyi titkár levelei Carlo Barberini protektor-bíboroshoz.

Barb. Lat. 6565. Lettere autografe di Carlo Maurizio Vota (1699–1703)

Vota jezsuita szerzetes, királyi gyóntató, királyi titkár levelei Carlo Barberini protektor-bíboroshoz.

Barb. Lat. 6626. Lettere di Ré di Polonia (1697–1700)

II. Ágost lengyel király, szász választófejedelem levelei Carlo Barberini protektor-bíboroshoz.

Barb. Lat. 6647. Lettere di ecclesiastici diversi

Különböző egyházi személyek, főleg püspökök levelei a bíboroshoz, közte Keresztély Ágost győri püspök levelei.

Barb. Lat. 6653. Lettere di Cardinale Carlo Barberini (1693–1698)

Carlo Barberini bíboros által küldött levelek regisztruma.

Barb. Lat. 6654. Lettere di Cardinale Carlo Barberini (1698–1700)

Carlo Barberini bíboros által küldött levelek regisztruma.

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

Elektronikus segédlet a Vatikáni Apostoli Könyvtár kéziratgyűjteményéhez:

<http://opac.vatlib.it/iguana/www.main.cls?sUrl=homeMSS&language=eng>

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

A könyvtár kéziratárában cédulakatalógus és kézirat-katalógusok állnak rendelkezésre, helybeni használatra.

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio della Congregazione per la Dottrina della Fede

neve (magyarul): A Hittani Kongregáció Levéltára

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Decreta	ACDF, Decreta
	magyar	Dekrétumok	
(Állag)	eredeti		
	magyar		
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	16 – 19. sz.	
Terjedelem:	Nincs adat	
Terjedelem (raktári egység szám):	Nincs adat	Önmagában ezeket az alább kijelölt iratokat nem érdemes filmre venni!
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		

b) Az fond/állag rövid leírása:

A Szent Inkvizíció vagy más néven a Szent Hivatal, a mai Hittani Kongregáció elődjének dekrétum-sorozata. A kongregáció bíborosai általában hetenként ültek össze és hoztak döntéseket az egyes ügyekben.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

A kötetek év szerint követik egymást. A köteteket nem sorszám, hanem év szerint kell kikérni.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

1692. év

2v. 1692.02.02. A Magyarországon harcoló katolikus vallású katonaság számára a böjti előírások enyhítése.

183v. 1692.05.29. A zágrábi és egi püspökök részére a pápai fakultások megújítása.

338r-339r. 1692.10.10. A bécsi nunciusnak írja meg az Államtitkárság, hogy a császár a Szentszék nélkül az erdélyi katolicizmus ügyében ne lépjen. A Propaganda Fide és a Konzisztoriális Kongregáció nyújtson tájékoztatást az erdélyi katolicizmus és püspökség helyzetéről.

412r. 1692.12.16. Ismét az erdélyi katolikus egyház helyzetével foglalkoznak a nuncius válasza alapján. Kollonics bíboros bevonásával kívánják az ügyet megoldani.

1693. év

24r. 1693.01.28. Kollonics bíboros a nuncius útján ígérte, hogy a Szentszék bevonásával fognak az erdélyi katolikus egyház érdekében intézkedni.

1696. év

279v-280r. 1696.09.26. Az egri püspöknek adott pápai fakultások meghosszabbításáról.

290r. 1696.10.10. Az egri püspöknek adott pápai fakultásokról.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

1692–1693; 1696. évek

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

Nem rendelkeznek ilyennel.

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

A helyszínen számítógépes adatbázis és gépelt, belső használatra készült raktári jegyzékek állnak rendelkezésre.

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio della Congregazione per la Dottrina della Fede

neve (magyarul): A Hittani Kongregáció Levéltára

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Stanza Storica	St. St.
	magyar	Történeti Sorozat	
(Állag)	eredeti		
	magyar		
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	16 – 19. sz.	
Terjedelem:	Nincs adat	
Terjedelem (raktári egység szám):	Nincs adat	Önmagában ezeket az alább kijelölt iratokat nem érdemes filmre venni!
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		

b) Az fond/állag rövid leírása:

A Szent Inkvizíció vagy más néven a Szent Hivatal, a mai Hittani Kongregáció elődjének egyik legértékesebb, ám egyben legvegyesebb levéltári sorozata. Az 1848. évi forradalmak idején az Apostoli Palotába szállított iratanyagot 1901-ben kezdték el rendezni.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

Vegyes gyűjtemény, a belső levéltári számítógépes adatbázis segítségével kutatható.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

TT 1-f

285r. 1694.01.12. Átirat az Államtikárságtól az erdélyi katolicizmussal kapcsolatos iratokat küldenek át a Szent Hivatalnak.

286r-v. 1693.12.26. A bécsi nuncius levele az erdélyi katolikus egyház ügyében.

288r-v., 305r. 1692.11.29. A bécsi nuncius levele: a kolozsvári nagytemplom ügye, Kollonics szerepe az erdélyi katolikus újjászervezésben, a protestánsokkal való viszony.

289r. 1692.10.03. Átirat az Államtikárságtól: a bécsi nuncius erdélyi ügyben írt levelét továbbítják.

290r-v. 1692.10.10. Átirat a Propaganda Fidéttől: A katolikus egyház erdélyi helyzetéről rövid áttekintés.

291r. 1692.10.11. Átirat Guido Passioneitől, a Konzisztoriális Kongregáció titkárától: A Propaganda Fide bővebb tájékoztatást nyújt majd a katolikus egyház erdélyi helyzetéről.

292r-v., 301r. 1692.09.13. A bécsi nuncius levele: Újabb áttekintést ad a katolikus egyház erdélyi helyzetéről, és az erdélyi katolikus rendek képviselőivel való tárgyalásokról.

293r. 1693.01.23. Átirat az Államtitkárságtól: továbbítják a bécsi nuncius újabb levelét.

294r. 1692.12.13. Átirat az Államtitkárságtól: továbbítják a bécsi nuncius újabb levelét.

295r-v. 1693.01.10. A bécsi nuncius levele: Egyeztetett Kollonics bíborossal az erdélyi katolikus egyház helyzetéről.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

TT 1-f Germania, Ungheria, Transilvania

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

Nem rendelkeznek ilyennel.

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

A helyszínen számítógépes adatbázis és gépelt, belső használatra készült raktári jegyzékek állnak rendelkezésre.

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio di Stato di Roma

neve (magyarul): Római Állami Levéltár

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Archivio Santacroce	ASR, Santacroce
	magyar	Santacroce család levéltára	
(Állag)	eredeti		
	magyar		
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	13 – 19. sz.	
Terjedelem:		
Terjedelem (raktári egység szám):	1261 raktári egység	
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		A 1226. sz. busta jelzett iratanyagának digitalizálása (kb. 300 felvétel)

b) Az fond/állag rövid leírása:

A Santacroce család régi római arisztokrata család, számos bíborost adott a római katolikus egyháznak. Andrea Santacroce 1692–1696 között varsói, majd 1696–1700 között bécsi nuncius. Hivatali működésének és személyes levelezésének iratanyagából is több csomó fennmaradt a család levéltárában.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

A Santacroce levéltárat classisok szerint betűjellel ellátva rendezték, de az egyes classisok nem alkotnak tematikailag egységes anyagot. Az egyes levéltári csomók (busta) számozása a classisoktól függetlenül folytatólagosan folyik.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

Busta 1166. Registro di lettere de Mons. Andrea Santacroce (1696–1699)

1697. év

3-4. 1697.01.05. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügyében.

122-123. 1697.04.27. Az erdélyi ortodox püspök uniálásáról.

275-277. 1697.09.15. Beszámoló a zentai csatáról.

302-303. 1697.10.26. A győri püspök által XII. Ince pápának írt levélről.

1698. év

428-431. 1698.09.27. Beszámol a császári audienciáról, ahol a törökkel való béketárgyalások is szóba kerültek.

1699. év

1-4. 1699.01.03. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügye.

10. 1699.01.10. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügye.

12-14. 1699.01.17. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügye.

90-91. 1699.04.25. Radanay Mátyás Ignác pécsi püspök ügye.

106-108. 1699.05.23. A Propagandától érkezett utasítás misszió ügyben, amely érinti a moszkvai kapcsolatokat és a törökökkel kötött békét, Öttingen gróf konstantinápolyi követségét.

234-235. 1699.11.07. Járvány Belgrádban.

242-243. 1699.11.14. A belgrádi járványról.

255-256. 1699.11.28. A belgrádi járvány valószínűleg pestis.

Busta 1226. Lettere da Mons. Santacroce al fratello Antonio Santacroce (1696–1700)

1696. augusztus 4. A Nádasdi László pálos generális vikárius által neki kifizetett 130 körmöci aranyforintot kéri kifizetni P. Pietro Bolla pálos prokurátornak.

1696. október 13. A kalocsai érsektől felvett 500 scudit fizesse ki Antonio Santacroce márkí P. Stainer jezsuita német asszisztensnek.

1696. november 3. A császári audiencián a Pamphili családnak a császár iránti tiszteletéről és nagyrabecsüléséről beszéltek. Ennek során I. Lipót is nagyra értékelte azt a szolgálatot, amellyel Pamphili bíboros az előző konzisztoriális kongregáción védte az uralkodó kinevezési jogát az erdélyi egyházmegye élére, amelyet néhányan meg akartak akadályozni. A nuncius egy általános választ adott erre, mondván nincs róla közelebbi információja. Több miniszterrel és Ederi jezsuita atyával is beszélt az ügyről, aki ismét kifejezte az udvar nagyrabecsülését Pamphili bíboros iránt, hogy az ellenérdekelttel szemben milyen erősen védte a császár kinevezési jogát az erdélyi püspöki székre.

1696. december 8. Említést tesz a pápa által a császárnak küldendő segélyről.

1697. május 18. A szegedi hadiszertár pusztulásáról ír bátyjának.

1697. július 6. Mellékelten megküldi bátyjának a győri püspök gyóntatójának beszámolóját Ágost szász választó, és választott lengyel király katolizálásáról.

1697. augusztus 10. A magyarországi hadjáratához szükséges feltételekről is ír röviden.

1697. szeptember 7. Röviden ír a magyarországi hadjáratról.

1697. szeptember 14. Beszámol a zentai győzelemről beérkező első hírekről.

1697. szeptember 21. Beszámol a zentai győzelmet követő bécsi közhangulatról.

1697. október 5. A zentai győzelemnek a feszült szentszéki-Habsburg viszonyra gyakorolt hatásáról ír. A győzelem után ismét felmerült a törökkel kötendő béke kérdése.

1697. október 19. A zentai győzelmet hírül adó római követ személyének kiválasztásáról ír.

1697. október 26. A nuncius „jó barátjával”, a győri püspökkel egyeztetett a lengyel király római rezidensének kiválasztásáról. A franciák áskálódása II. Ágost lengyel király ellen nem teszik lehetővé, hogy Lengyelország ismét bekapcsolódjon a törökellenes háborúba. Ír a törökellenes pápai segély ügyéről is.

1697. november 2. A nuncius a győri püspökkel tárgyalt ismét, akitől megtudta, hogy II. Ágost nem kívánja tovább Barberini bíborost lengyel protektornak, mert túl franciabarátnak tartja.

1697. november 9. A nuncius csodálkozik a bátyjától kapott hír kapcsán, hogy a pápa 100 ezer scudit kíván törökellenes segélyként adni a császárnak, mert ő eddig semmilyen értesülést erről nem kapott. Csatol egy beszámolót a boszniai hadi helyzetről.

1697. november 30. A zentai csata során zsákmányolt oszmán zászlók és jelvények Rómába való küldéséről ír. A törökellenes segélyről is ír.

1698. január 4. Keresztély Ágost győri püspök bíborosi kinevezésének esélyeiről ír.

1698. január 4. A törökellenes pápai segélyről ír.

1698. január 4. A magyar püspöki processusok intézéséről ír.

1698. január 11. Az eichstatti püspök kinevezése kapcsán ír arról röviden, hogy egyes magyar püspökök különféle ajándékkal szerették volna a nunciaturai illetékeket kifizetni.

1698. január 18. Az eichstatti püspök kinevezése kapcsán ismét említi a magyar püspöki processusok ügyeit.

1698. április 26. A szentszéki törökellenes segélyről ír.

1698. június 21. A nuncius köszvényét a magyar (királyné)vízzel (acqua della Regina d'Ungheria) gyógyítják.

1698. május 10. Beszámol az angol követ által megkezdett konstantinápolyi tapogatózásról a béketárgyalásokat illetően.

1698. május 17. A nuncius hosszabban ír a törökellenes segélyről bátyjának. A császárnak jelezte, hogy valószínűleg ez az utolsó törökellenes pápai segély.

1698. május 24. A pápa által küldendő segélyt várhatóan neki [t.i. a nunciushoz] küldeni, ezt hallotta a bécsi spanyol követtől is. Ugyanebben levélben röviden beszámol bécsújhelyi látogatásáról és megemlékezik Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc kivégzéséről, említi, hogy a bécsújhelyi székesegyház temetőjében látta is a sírjukat.

1698. augusztus 2. Savoyai Jenő visszaindult Magyarországra, ahol az előző évhez hasonlóan ismét a főparancsnok lesz. Hátrahagyott egy embert, hogy szorgalmazza a harmincezer forint költséget. Gúnyos megjegyzést tesz, hogy bezzeg akkor hirtelen volt pénz, amikor gálát rendeztek a Bécsben vendégeskedő Nagy Péter orosz cár részére, vagy amikor pénzt küldtek Rómába Martiniz császári követ részére.

1698. december 20. Grimani bíboros egri püspöki ambícióiról ír, mivel az egri püspök már igen beteg, így hamarosan üresedés várható az egyházmegye élén.

1699. március 14. Az egri püspöki szék megüresedéséről ír bátyjának. A gazdag egyházmegyére Grimani bíboros is pályázna, de a nuncius nem ad erre sok esélyt neki.

1699. május 30. Röviden ír Brittonio úrnak a bécsi követségek közötti protokolláris nézeteltéréséről, ennek kapcsán megjegyzi, hogy a spanyol követ (Solsona püspöke) arra számít, hogy a győri püspök és egy francia püspök társaságában a pápa hamarosan bíborossá nevezi ki.

1699. május 30. Bátyjának ír Grimani bíboros aspirációiról az egri püspöki székre, ami az egyházmegye gazdagságának köszönhető. Mellékletében Kollonics levele Santacroce nunciushoz, melyben értesíti Telekesy István egri püspöki kinevezéséről.

1699. augusztus 15. Bátyjának írott levélben ír a Kollonics bíboros-érsekkel fennálló joghatósági vitájáról. Két magyar püspök közötti vitás ügy a nuncius elé került, de ezeket Kollonics mint magyar primás a maga számára kíván fenntartani.

1699. szeptember 5. Tüzes Gábor (Gabriel da Nizza OFM) magyarországi címzetes püspöki kinevezésének ügyében.

1699. szeptember 19. Küld egy fizetési meghagyást 86 scudiról a pálos generális részére, amelyet neki Nádasdy László pálos vikárius generális fizetett.

1699. szeptember 19. Tüzes Gábor (Gabriel da Nizza OFM) ügyében. Mellékletében 1687–1688. levelezés másolata szintén Tüzes Gábor ügyében.

1699. szeptember 26. A karlócai béke ratifikálására Konstantinápolyba induló császári követség hivatalos bécsi bevonulásáról ír. A török küldöttség már Belgrádban van.

1699. október 24. Tüzes Gábor (Gabriel da Nizza OFM) magyarországi címzetes püspöki kinevezésének ügyében.

1699. október 31. A palotában egyelőre nem hozta szóba Tüzes Gábor (Gabriel da Nizza OFM) ügyét, de úgy tűnik, jó úton haladnak a dolgok.

1699. november 7. A győri püspök jezsuita gyóntatójával küldött Rómába augusztus végén ingeket.

1699. november 14. Mariotti apát miatt próbálnak megoldást találni Kollonics Lipót bíboros, esztergomi érsek és Johann Philipp von Lamberg passauai püspök római képviselőjére. Beszámol a belgrádi pestisről.

1699. december 12. A nuncius fizetési meghagyása bátyjának, hogy a Nádasdy László pálos vikárius által neki kifizetett 34,77 scudit fizesse ki a pálos generálisnak Rómában.

1699. december 12. A nuncius a pápa egészségi állapota kapcsán írja, hogy Kollonics bíboros nem menne egy konklávé esetén Rómába.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása

Busta 1166. Registro di lettere de Mons. Andrea Santacroce (1696–1699)

Andrea Santacroce leveleinek regisztruma bécsi nunciusi működésének idején a bíboros-államtitkárhoz. Évenként újrainduló oldalszámozással. Itt csak azokat a leveleket közlöm, amelyek a Vatikáni Titkos Levéltár sorozatában nem maradtak fent.

Busta 1226. Lettere da Mons. Santacroce al fratello Antonio Santacroce (1696–1700)

Andrea Santacroce levele fivéréhez, Antonio Santacroce márkihoz. A levelek nincsenek leszámozva, és rendkívül össze vannak keveredve.

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

A levéltár fond- és állagjegyzéke az olasz levéltári közös keresőben kutatható:
<http://www.archivi-sias.it/>

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

A helyszínen belső használatra készült raktári jegyzékek állnak rendelkezésre. A Santacroce család levéltárának indexe a 46-47. számú kötetekben található.

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés

II. FELTÁRÁS EREDMÉNYEI

1. A feltárt iratanyag őrző intézménye

neve (eredeti nyelven): Archivio Storico Capitolino

neve (magyarul): Capitoliumi Történeti Levéltár

2. Iratanyag címe

Az iratok levéltári rendszertani helye, továbbá a magasabb levéltári egységek pontos neve (magyarul is, kérjük a példát átírni):

		Cím	Levéltári jelzet
Magasabb szintek	eredeti		
	magyar		
Fond	eredeti	Archivio Capranica	ASC, Capranica
	magyar	Capranica levéltár	
(Állag)	eredeti	Archivio Scarlatti	
	magyar	Scarlatti család levéltár	
Alsóbb szintek	eredeti		
	magyar		

3. A levéltári fond/állag leírása

a) összefoglaló adatok

	A teljes fond/állag	Filmezésre javasolt iratok
Év(kör):	16-19. sz.	
Terjedelem:		
Terjedelem (raktári egység szám):	Kb. 200 busta	
Filmezésre/digitalizálásra javasolt iratok becsült felvételszáma		Önmagában ezeket az alább kijelölt iratokat nem érdemes filmre venni!

b) Az fond/állag rövid leírása:

A római Capranica család és rokon családjainak levéltára, közte a Scarlatti család levéltára, benne a bajor választófejedelem római ágenseiként működő Gianbattista Scarlatti báró és Pompeo Scarlatti apát iratai.

c) Az fond/állag belső tagolódása, rendezettsége (milyen szinten és mértékben; rendezetlenség esetén a rendezés várható időpontja):

A Capranica család levéltárán belül az egyes családok szerint tagolódik az iratanyag. A Scarlatti család iratanyaga megközelítőleg kronológikusan rendezett, az egyes csomók pedig tematikus egységeket (levelezés, számadások, stb.) ölelnek fel.

d) A fond/állagban lévő magyar vonatkozású iratok

Busta 1181. Pompeo Scarlatti és Gianbattista Scarlatti levelezése különböző udvarokban működő ágensekkel.

1696.02.11. Antonio Santacroce márkí levele Pompeo Scarlatti apátnak, melyben értesíti, hogy fivérét, Andrea Santacroce varsói nunciust áthelyezték Bécsbe, kéri az apátot, hogy legyen segítségére Mons. Santacrocénak új állomáshelyén is.

1698.03.01. Hírlevél Varsóból: II. Ágost lengyel király újabb politikai feladatokkal bízta meg unokatestvérét, Keresztély Ágost győri püspököt.

1698.04.17. Hírlevél Varsóból: Fabrizio Paolucci rendkívüli nuncius és Keresztély Ágost győri püspök közötti tárgyalásokról.

1698.05.01. Hírlevél Varsóból: Keresztély Ágost győri püspök elutazott Szászországba, remélik II. Ágost lengyel király feleségének hamarosan történő katolizálását.

1698.06.01. Hírlevél Varsóból: Keresztély Ágost győri püspök Szászországban tartózkodik, ahol unokatestvére, II. Ágost lengyel király megbízásából teljesít politikai küldetést. A hírek szerint azonban neheztel a királyra, mert az ígérete ellenére nem őt, hanem a passauai püspököt jelölte bíborosnak.

e) Az fond/állagon belül feltárt levéltári, raktári egységek (tól-ig) és azok leírása
Busta 1181.

Pompeo Scarlatti apátnak, és Gianbattista Scarlatti bárónak küldött levelek (1695–1698).

4. Segédletek

a) A levéltár fontosabb magasabb szintű segédleteinek (fond- és állagjegyzék, útmutató) címe, bibliográfiai adatai, URL-je:

A levéltár fondjegyzéke: http://www.archiviocapitolino.it/ita/elenco_alfabetico_fondi.asp

b) A fond/állag kutatását biztosító segédletek (irattári, ügyviteli, belső vagy külső használatra szánt, publikált, nem kiadott segédlet).

Az Archivio Capranica raktári jegyzéke a levéltárban nyomtatott és elektronikus formában is elérhető.

c) A segédletek közül melyik nélkülözhetetlen, feltétlenül javasolt, hasznos, hol lehet ezeket beszerezni?

5. Megjegyzés